

Sava

Kranj

INDUSTRIJA GUMIJEVIH, USNJNIH IN KEMIČNIH IZDELKOV

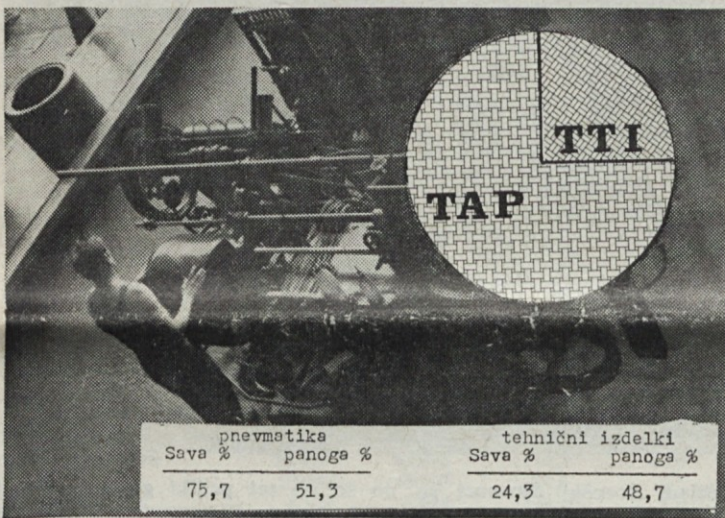
Poročilo o poslovanju podjetja za leto 1972

V letu 1972 so poslovanje podjetja spremljali zelo slabi splošnogospodarski pogoji, od katerih naj omenimo nelikvidnost kot posledico nestabilnosti gospodarstva. Prav tako so v drugi polovici preteklega leta že začeli veljati ukrepi zveznega izvršnega sveta, kateri naj bi v letošnjem letu dokončno odpravili vzroke in posledice neugodnih gospodarskih gibanj, ki se odražajo v splošnih nesorazmerjih proizvodnje, delitve in porabe. Pomembnejša predpisa v okviru teh ukrepov sta predvsem:

- zakon o zagotovitvi trajnih obratnih sredstev,
- zakon o ugotavljanju vrednosti zalog in popravi finančnega rezultata za del v določenem času neizstavljenih terjatev. Ti predpisi zadevajo vsako gospodarsko organizacijo, ne glede na njen ekonomski položaj.

Kljub težavam smo v SAVI uspešno premostili finančne ovire. K izboljšanju finančnega položaja so pripomogli tudi člani kolektiva z rezervacijo osebnih dohodkov. Veliki naporji so bili potrebni predvsem pri izterjavi dolgov naših kupcev, saj so le-ti največja

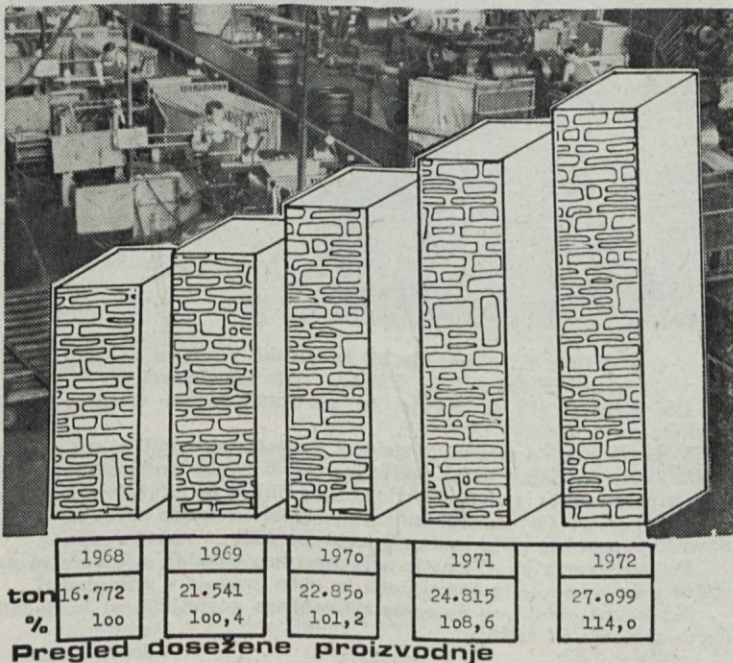
bistvene spremembe na področju organizacije združenega dela po TOZD, družbeno-ekonomskega položaja delavcev in samoupravljanja v okviru ustavnih amandmajev. Ta nova organizacija je bila sprejeta na 3. seji delavskega sveta, dne 3. 6. 1972. Ustanovljeni sta

postavka med angažiranimi obratnimi sredstvi. Uspeh multilateralne kompenzacije je bil ne glede na to, da je začasno popolnoma zavrl izterjavo kupcev, v končni fazi za naše podjetje pozitiven. Posvetili smo vsi pozornost selekciji kupcev glede solventnosti in akumulativnosti in lahko zaključimo, da smo tudi na tem področju dosegli uspeh, saj smo občutno znižali terjatve kupcev, ki presegajo 90 dni. Tako smo si zagotovili normalno oskrbo z materialom, pravočasno smo plačevali vse dolgove in s tem omogočili nemoteno poslovanje.

Prav tako smo v letu 1972 dosegli dobre rezultate na področju samoupravljanja. Izvedene so bile

dve TOZD, tovarna avtopnevmatike, tovarna tehničnih izdelkov in organizacija skupnih služb kot OZD. V zvezi s tem so bili sprejeti sklepi in predpisi o začasni organizaciji upravljanja v prehodnem obdobju (drugo polletje 1972) ter poglavje o družbeno gospodarskem položaju TOZD. V decembru 1972 je bil sprejet samoupravni sporazum o ustanovitvi TOZD in OSS. S to organizacijo upravljanja je opredeljeno delovanje delovnih skupin kot nove oblike neposrednega in enakopravnega odločanja vseh članov kolektiva. V okviru te nove organizacije upravljanja so bili formirani tudi voljeni organi na nivoju TOZD ter na nivoju podjetja kot celote.

Prvega julija 1972 je Sava skupaj z avstrijsko firmo Semperit Dunaj in mednarodno finančno korporacijo IFC Washington ustanovila enoto skupnega vlaganja. S to ustanovitvijo se je dejansko začel izvajati projekt rekonstrukcije in izgradnje avtopnevmatikarne, kar pomeni povečanje proizvodnje avtopnevmatike za 100 %, in to predvsem radialne avtopnevmatike.

Ko smo v mesecu decembru 1971 sprejeli gospodarski načrt, smo se v polni meri zavedali kritične situacije v gospodarski dejavnosti podjetja. Zaradi številnih gospodarskih sprememb institucionalnega značaja, velikih sprememb na monetarnem trgu (devalvacija dinarja), stabilizacijske gospodarske politike, je bilo čutili pritisk na poslovanje podjetja.

Toda z organiziranim delom vseh članov kolektiva na vseh področjih smo uspeli poiskati notranje rezerve ter tako znižati stroške poslovanja in si zagotoviti zadovoljivo akumulacijo.

Bistvo izkoriščanja notranjih rezerv je povečanje produktivnosti, toda ne na osnovi dodatnih investicij, temveč na osnovi boljše organizacije dela, optimalne izbire proizvodnega programa in kar je najvažnejše, dobrih medsebojnih odnosov. S tem namenom so bili v začetku leta 1972 formirani timi v okviru proizvodnih enot, katerih naloga je bila povečati produktivnost, nadzirati stroške in poiskati nove možnosti prodaje naših izdelkov. Napravljene so bile analize vrednosti kot orientacija, da se približamo optimalnemu izkoriščanju proizvodnih kapacitet in s tem optimalnemu doseganju akumulacije.

Nabava

V letu 1972 je bilo nabavljeno 24.556 ton uvoznega reprodukcijskega materiala, za kar smo porabili 162 milijonov dinarjev deviznih sredstev. Na domačem trgu je bilo nabavljeno 14.305 ton reprodukcijskega materiala, kar znaša 60 milijonov dinarjev. Kakor je že iz gornjih podatkov razvidno, je naša proizvodnja skoraj v celoti odvisna od surovin iz uvoza. Prav zaradi tega so bile, posebno v prvem četrtletju, velike težave s preskrbo ustreznih deviznih sredstev (GDK, RK). S povečanjem proizvodnje je bila potrebna večja nabava surovin, kar je logično zahtevalo več deviznih sredstev. Številni predpisi, s katerimi naj bi gospodarstvo izboljšalo saldo v zunanji trgovinski bilanci, pa so nasprotno omejevali uvoz surovin in ostalega reprodukcijskega materiala. Zaradi tega smo morali poiskati vse možnosti, da smo zagotovili ustreznost sredstva oziroma surovine za nemoten potek proizvodnje. Z obvezo, da bomo povečali izvoz naših izdelkov, smo uspeli določiti dodatna GDK sredstva, prav tako pa se je tehnologija usmerila na uporabo domačega reprodukcijskega materiala (zamenjava uvoznega korda z domačim iz Loznice) in na surovine, ki jih uvažamo iz nekonvertibilnega vzhodnega področja (zamenjava uvoznega kavčuka s sintetičnim iz vzhoda). Zaradi devalvacije v decembru 1971 so se cene uvoznih surovin avtomatično povečale za procent devalvacije. Poleg tega pa je bilo čutili tudi rahel porast svetovnih cen, predvsem pri sintetičnem kavčuku, kot verizna reakcija porasta svetovne cene surove nafte. Izjeme so bile cene naravnega kavčuka, ki so bile stabilizirane na izredno nizkem

nivoju vse do septembra 1972. Nivo cene kavčuka je dosegel najnižjo raven v zadnjih 20 letih. V septembru pa je cena na londonski in singapurski borzi začela konstantno naraščati in je dosegla svoj vrh v prvi dekadi januarja letos. Povečanje cen raznim materialom je bilo čutili tudi na domačem trgu kljub zamrznitvi, in to predvsem pri tekstilu. Vzrok temu je prav tako devalvacija in pa visok porast svetovne cene bombaža, tako da so bili proizvajalci prisiljeni povišati cene ozi-

roma opustiti proizvodnjo določenih asortimentov. To slednje je bil tudi vzrok, da nabavna služba ni našla na tržišču ustreznega tekstila, kar se je odrazilo tudi v proizvodnji gumiranega tekstila.

Proizvodnja

Proizvedli smo 27.099 ton izdelkov, kar je v primerjavi z predhodnim letom 2284 ton več oziroma 9,2%. Proizvodnja po posameznih TOZD je bila naslednja: (Nadaljevanje na 3. strani)

	Plan 72 ton	Doseženo ton	Indeks
TAP	15.135	15.819	194,5
TTI	10.035	11.280	112,4
Skupaj:	25.170	27.099	107,7

Seja poslovnega odbora Sava-Semperit

Dne 26. in 27. 2. je bila 4. redna seja poslovnega odbora TOZD SAVA-SEMPERIT, katere so se udeležili iz SEMPERITA direktorji uprave: g. dr. H. Kogert, dr. U. Lodgman, dr. F. Straka, iz Save: inž. H. Turzanski, inž. F. Majcen in R. Babnik, kot člani poslovnega odbora.

Seji pa so prisostvovali tudi: dr. Veltzé, vodja protokola v SEMPERITU, kot strokovnjaki pa: dr. Pichler, inž. Adler, inž. Siebert, inž. Heidegger in inž. Kraus ter inž. Zener, direktor TOZD TAP in tov. Stefan Gruber iz finančne službe.

Na seji so najprej obravnavali

lovne sile za leto 1973. Sprejet je bil sklep, da se predloženi plan delovne sile ponovno revidira in to primerjalno s tovarno avtopnevmatike v Traiskirchenu.

Glede proizvodnje tovornih plaščev je bilo po daljši diskusiji dogovorjeno, da se prične s proizvodnjo tovornih plaščev z jeklenim kordom najprej z dimenzijo 8,25 R 20, za katero ima SAVA že na razpolago 2 segmentna kalupa. Vrstni red nadaljnega izdelovanja teh plaščev po dimenzijah pa je 9,00 R 20, 11,00 R 20, 10,00 R 20 in 12,00 R 20.

Obravnavali so tudi gradbena dela in pregled že zaključenih pro-

O sejah poslovnega odbora Sava-Semperit vas bomo skušali redno obveščati, saj predstavlja sodelovanje precejšnjo postavko v našem gospodarskem načrtu.

bilanco TAP za leto 1972, ki so jo prej pregledali Semperitovi finančni strokovnjaki. Vsa odprta vprašanja so bila na seji sporazumno razčiščena in bilanca z malimi korekturami potrjena.

Nato so obravnavali razdelitev splošnih stroškov po stroškovnem načrtu.

Nadaljnji sklep poslovnega odbora je veljal nabavi dveh tovornih konfekcijskih strojev, kot nadomestilo za dva dotrajana češka konfekcijska stroja in za boljše izkoriščanje kupljenih HEB tovornih preš. Te preše sprva ne bodo v polni meri izkoriščene za proizvodnjo radialnih tovornih plaščev z jeklenim kordom, zato naj bi začasno na njih vulkanizirali tovarne diagonalne plašče.

S tem bi se spremenila tudi dimenzija 8,25-20, ki stagnira. Ker moramo izdelovati plašče z večjo dimenzijo, je treba v 14 dneh izdelati nov plan proizvodnje in prodaje tovornih plaščev.

Razpravljali so tudi o planu de-

izvodnih strojev in naprav. Poslovni odbor se je s poročilom tehnične in nabavne službe strinjal in je bil z izvajanjem del zadovoljen, čeprav izvajanja iz objektivnih razlogov nekoliko kasnijo.

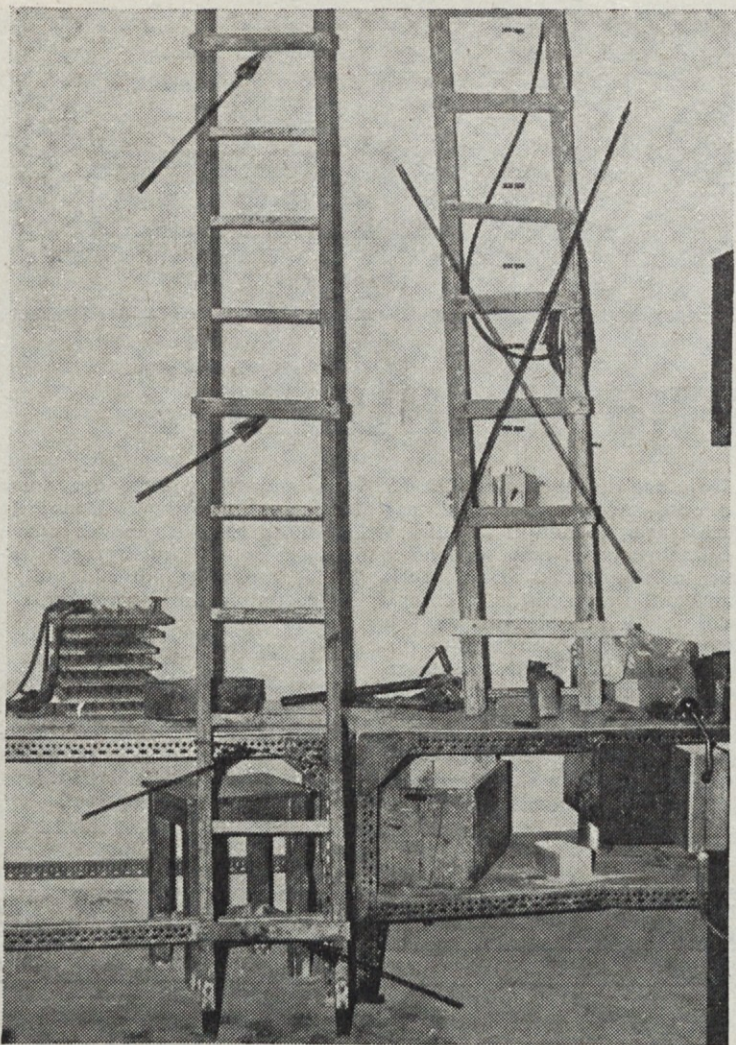
Obravnavana sta bila tudi dva racionalizatorska predloga. Prvega je poslovni odbor v celoti odobril, drugega pa le delno.

Končno je bilo sklenjeno, da bo naslednja seja poslovnega odbora zopet v Kranju, in sicer v torek, dne 29. maja 1973.

Posebno moramo še poudariti, da je bil v teh dneh gost naše tovarne tudi generalni direktor SEMPERITA g. Rueger, ki je imel 26. februarja poseben poslovni sestanek z našim generalnim direktorjem tov. inž. Beravsom, drugi dan pa je prisostvoval seji poslovnega odbora, kjer so govorili o možnosti eventualnega sodelovanja s kombinatom BOROVO iz Borova pri proizvodnji avtopnevmatike.

H. Turzanski

Pred časom smo v našem glasilu namenili poseben sestavek nevarnostim, ki preže na lestvah. Opozorilo je zaleglo, toda napake se spet pojavljajo.

PREBERI TUDI TI!

Tigrovi gumijevi čolni

Tovarna gumijevih folij in niti TIGAR v Dimitrogradu je osvojila proizvodno gumijevih čolnov za športna tekmovalna, ki so zelo iskani doma in v tujini.

Poleg tega bo tovarna v letošnjem letu izdelala okrog 2 milijona parov gumijevih obutve, 250.000 parov copat ter okrog 1.200 ton različnih folij; tovarna računa, da bo ustvarila več kot 60 milijonov dinarjev bruto produkta.

Vlakno — močnejše od jekla

Ameriška kemična družba Du Pont je izdelala posebno vlakno, ki ga uporabljajo v proizvodnji avtomobilskih plaščev. Glavna prednost tega vlakna je v tem, da je pri isti teži 6 krat močnejše od jeklenega vlakna. Vlakno plasirajo kot »vlakno B« ali »D. B.—01«. Razen v proizvodnji avtomobilskih plaščev pa bodo vlakna uporabljali tudi za izdelavo nekaterih delov letala tipa »D-1«, ameriške proizvodnje.

Zdomci se vračajo

Od okoli 3000 delavcev iz zgornjega Ponišavlja, ki so začasno zaposleni v tujini, se je v zadnjem času vrnilo v domovino 350 delavcev. Našli so zaposlitev v pirotkih podjetjih, večinoma v kombinatu gumarskih proizvodov TIGAR, ki bo letos zaposlil še nekaj 100 delavcev — povratnikov. Ta kombinat pravkar končuje veliko tovarno za izdelavo radialnih avtomobilskih plaščev.

Radialni avtomobilski plašči bodo v Pirotu startali v letu 1974

Najvažnejša investicijska izgradnja južne Srbije je izgradnja tovarne radialnih avtomobilskih plaščev v Pirotu. V izgradnjo te nove tovarne je TIGAR iz Pirota vložil 66,5 milijonov dinarjev, poleg tega pa so soinvestitorji še Beogradska banka, gospodarstvo pirotke občine ter nekateri partnerji industrije gumijevih proizvodov.

Prva faza izgradnje nove tovarne gre h kraju. Računajo, da bo tovarna sprejela 1000 novih delavcev. Z redno proizvodnjo bodo začeli v prvi polovici leta 1974.

Najmanjša občina v Srbiji bo dobila dve novi tovarni

Čičevac, središče ene od najmanjših občin v Srbiji, bo dobila dve novi tovarni. To sta tovarna kartonažnega papirja, ki jo bo postavil kruševski kombinat »Dušan Petrović« ter tovarna radialne pnevmatike, ki jo bo

gradila tovarna »Miloje Zakić« iz Kruševca. Tovarna kartonažnega papirja bo zgrajena čez približno tri mesece, v njej pa bodo v glavnem zaposlili ženske. V tej občini so rešili problem nezaposlenosti ženske delovne sile. Izgradnja in oprema te tovarne bo stala dva milijona dinarjev, letno pa bodo ustvarili proizvodnjo v vrednosti 5 milijonov dinarjev.

Eden največjih in seveda najvažnejših objektov v čičenski občini pa je planirana izgradnja tovarne radialnih avtomobilskih plaščev. Objekt naj bi bil zgrajen leta 1974. Investicija znaša okrog 45 milijonov dinarjev, investitorji pa so, Kemijsko — gumarska industrija »Miloje Zakić« iz Kruševca, delavci iz občine Čičevac, pomoč iz fonda gospodarsko nerazvitih področij ter devizni krediti. Samo delavci občine Čičevac so do sedaj prispevali 12 milijonov dinarjev od planiranih 5 milijonov. Tovarna bo zaposlila 250 novih delavcev. Računajo, da bo nova tovarna v začetku ustvarila skupen dohodek 40 milijonov dinarjev, ko pa bo stekla polna proizvodnja, cenijo, da bo letni dohodek v vrednosti od 70 milijonov dinarjev.

Obisk koroških Slovencev - športnikov

Mladi koroški Slovenci so po daljših prizadevanjih ustanovili svoj Atletski športni klub Celovec. Že ob ustanovitvi so si postavili za cilj, da navežejo kar najtesnejše stike z matičnim narodom. Prva vez je bila vzpostavljena pred tednom dni z njihovim obiskom pri športnikih SD Sava. Gostitelji so ob tej priliki goste popeljali tudi po naši tovarni. V imenu sindikalne organizacije Sava jih je pozdravil tov. Marčijan Štefan, v imenu tovarne pa tov. Vinko Kepić. Po končanem ogledu in kosilu je bila odigrana prijateljska nogometna tekma med SD Sava in gosti.

Obisk kitajskega veleposlanika

V ponedeljek, 12. marca, je bil na obisku v našem podjetju kitajski veleposlanik v Jugoslaviji TSENG TAO s sodelavci. Ob prihodu jih je sprejel in pozdravil glavni direktor Janez Beravs.

V pogovorih so strokovni delavci podjetja seznanili goste z organiziranostjo in dejavnostjo podjetja, višino bruto proizvodnje, številom zaposlenih in z delitvijo dohodka. Obisk je bil informativnega pomena. Gostje so omenili možnost, da bi nekatere surovine lahko Sava kupovala pri njih, zanimali pa so se tudi za naše izdelke.

Po razgovorih so si gostje zelo pozorno ogledali nekatere proizvodne delovne enote in se zanimali za našo gradnjo v prihodnosti.

Na koncu obiska so se tople zahvalili za gostoljubnost in dodali, da to srečanje ni zadnje.

Janez Krišelj

Janez Jereb

Poškodbe v februarju 1973

Tudi v tej številki rubrika o poškodbah ne bo prazna. V primerjavi z januarjem se je število nesreč celo povečalo od 19 v januarju na 22 v februarju. Prikaz nesreč po TOZD:

	januar	februar
TAP	3	9
TTI	9	9
OSS	7	4
	19	22

Torej, poškodbe v februarju:

TOZD TAP

F. F., zaposlen pri konfekciji, se je poškodoval dne 5. 2. 1973. Na voziček je nesel dve prazni vreteni za kord. Najprej je hotel odložiti eno, nato pa še drugo. Pri tem je zadel v drog na vozu in si poškodoval palec desne roke.

J. M., zaposlena pri avtozračnicah, se je poškodovala dne 6. 2. 1973. Vzdrževalec je popravil stroj za utrjevanje spoja avtozračnic, medtem ji je stisnilo sredinec desne roke.

J. D., zaposlen pri vulkanizaciji, se je poškodoval dne 8. 2. 1973. Pri odpiranju kalupa se je uščipnil v kazalec desne roke.

D. D., zaposlen pri vulkanizaciji, se je poškodoval dne 10. 2. 1973. Med zamenjavo plošče 6.50—00 ga je obrizgal curek vroče vode iz sosednjega plašča po levi nogi in ga opeknel.

P. M., zaposlen pri konfekciji, se je poškodoval dne 10. 2. 1973. Pri vtiskovalnem stroju ga

Med brušenjem noža na diagonalnem stroju mu je padel drobec v oko in mu ga poškodoval.

B. F., zaposlen pri vulkanizaciji, se je poškodoval dne 13. 3. 1973. Pri odstranjevanju iztisa iz rege med kalupoma je spodnji kalup padel na spodnjo etažo in ga udaril v kazalec desne roke.

T. G., zaposlena pri avtozračnicah, se je poškodovala dne 13. 2. 1973. Na transportni poti jo je zadel viličar in jo udaril v obe nogi.

K. L., zaposlen pri konfekciji, se je poškodoval dne 20. 2. 1973. Na poti od vratarnice do DM je nerodno stopil in si zvil nogo v gležnju.

Z. F., zaposlena pri avtozračnicah, se je poškodovala dne 21. 2. 1973. Nesla je malico za delavce, ki delajo pri avtoklavu. Medtem se je spotaknila ob deski in padla. Udarila se je v glavo.

TOZD TTI

M. B., zaposlen v cevarni, se je poškodoval dne 2. 2. 1973. Med centriranjem matrice si je poškodoval kazalec leve roke.

V. B., zaposlen v valjarni, se je poškodoval dne 6. 2. 1973. Pri dviganju bremena, težkega cca 20 kg, ga je v hrbtu zabolelo.

R. J., zaposlen v valjarni, se je poškodoval dne 2. 2. 1973. Leseno vreteno mu je padlo na levo nogo.

K. F., zaposlen pri umetnem usnju, se je poškodoval dne 7. 2. 1973. Pri vtiskovalnem stroju ga

je sodelavec urezal v sredinec leve roke.

H. M., zaposlen v prešanih izdelkih, se je poškodoval dne 15. 2. 1973. Pri nakladanju surovcev v kalup mu je zgornji del kalupa, ki je bil naslonjen na ograjo, padel na roko in poškodoval sredinec desne roke.

B. K., zaposlen v prešanih izdelkih, se je poškodoval dne 16. 2. 1973. Ko je odstranjeval temen material pod dvovaljčnikom, se je z nožem urezal v komolec leve roke.

V. N., zaposlena v velopnevmatiki, se je poškodovala dne 20. 2. 1973. S škarjami se je zbodla v dlan leve roke.

D. R., zaposlen v valjarni, se je poškodoval dne 24. 2. 1973. Ko je odzval zmes od rezalnika in polagal na transport, se je opeknel na prstih obeh rok.

B. J., zaposlen pri umetnem usnju, se je poškodoval dne 24. 2. 1973. Imenovani delavec je šel v umivalnico po stopnicah iz prostora za pripravo past. Na stopnicah mu je spodrsnilo in se je udaril v nogo.

OZD OSS

M. J., zaposlen v servisni službi, se je poškodoval dne 10. 2. 1973. Ko so prestavljali stroj za vulkanizacijo avtoplaščev je pokladal pod stroj deske. Pri tem je sodelavec z žabo spustil stroj na tla in uščipnil poškodovanca v palec leve roke.

B. S., zaposlen v nabavni službi, se je poškodoval dne 20. 2. 1973. Pri razkladanju kartonov se je vrsta kartonov prevrnila, pri tem je poškodovanec padel in se udaril na komolec desne roke.

L. M., zaposlen v servisni službi, se je poškodoval dne 26. 2. 1973. Pri izdelavi obročev za izvlačenje jeder iz cevi se mu je kladivo zlomilo. Poškodoval si je prstanec desne roke.

K. S., zaposlen v servisni službi, se je poškodoval dne 26. 2. 1973. Zrušili so se drogovci, ki so bili prislonjeni k omari. Med padanjem so udarili delavca v prsi.

Resnica, da nesreča nikoli ne počiva, drži. Z vestnim delom in uporabo osebnih zaščitnih sredstev se da marsikdaj nesrečo preprečiti, s tem si prihranimo denar, nepotrebne bolečine in poškodbe.

Obrat, ki je deljen z zelo prometno cesto! Še sreča, da ne več dolgo.

Poročilo o poslovanju...

ostali materialni stroški 2,3
 izredni izdatki 12,8
 razlika med začetno in končno zalogo nedovršene proizvodnje in izdelkov -9,6
 Če od celotnega dohodka odštejemo porabljena sredstva, ugotovimo dohodek, ki znaša 204 mio dinarjev. Gibanje dohodka v preteklem petletnem obdobju, merjen na zaposlenega za podjetje kot celoto, je naslednje:

Neto realizacija

	1968	1969	1970	1971	1972
dohodek na zaposlenega v 000 din	48,1	41,9	38,9	46,3	71,1
indeks	100	87,1	80,9	96,3	147,8

Pri poslovanju v preteklem letu je bilo porabljenih sredstev za 476 mio din. Od tega (v mio din):

material in proizvodne stor.	394,5
neproizvodne storitve	34,1
dnevnice, nagrade vajencem	1,8
amortizacija	26,0
nabavna vred. trgov. blaga	14,1

V celoti lahko zaključimo, da smo pri poslovanju v preteklem letu v primerjavi s prejšnjim letom dosegli ugoden dohodek, kar je nedvomno rezultat skupnih naporov za znižanje stroškov in večjega izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti. Od dohodka moramo odšteti pogodbene in zakonske obveznosti, da dobimo ostanek dohodka (finančni rezultat).

V preteklem letu je bilo pogodbenih in zakonskih obveznosti v znesku 23,9 mio din, tako da smo dosegli finančni rezultat v višini 180 mio din.

Upoštevajoč gospodarski načrt za leto 1973, razporeditev ostanka dohodka iz I. polletja ter doseženi poslovni uspeh v drugem polletju, so samoupravni organi na rednih sejih 27. in 28. februarja t.l. sprejeli naslednjo delitev ostanka dohodka:

Podjetje kot celota:	
ostanek doh. za leto 1972	180,53
a) za kritje osebnih doh. 109,75	
b) za rezervni sklad	4,09
c) za udeležbo »Semperita«	0,12
d) za sklad skupne porabe	11,35
e) za poslovni sklad	55,22

(Vse v mio din.)

C) Udeležba »Semperita« pri dobičku TAP za drugo polletje 1972

TAP posluje kot enota, pri katerem dobičku so udeleženi kot vlagatelji sredstev »Sava« (TOZD) in pa firma »Semperit« iz Dunaja. Delež posameznih partnerjev je odvisen od poprečno vloženi sredstev, ki se ugotavljajo na podlagi stanja konec meseca. Na podlagi teh podatkov smo ugotovili, da je »Sava« kot celota udeležena s 93,82 % ter Semperit s 6,18 % pri delitvi dohodka oz. dobička. Dobiček se deli po tem, ko se od skupne vsote dobička odštejejo vsote za rezervni sklad in sklad skupne porabe.

D) V sklad skupne porabe

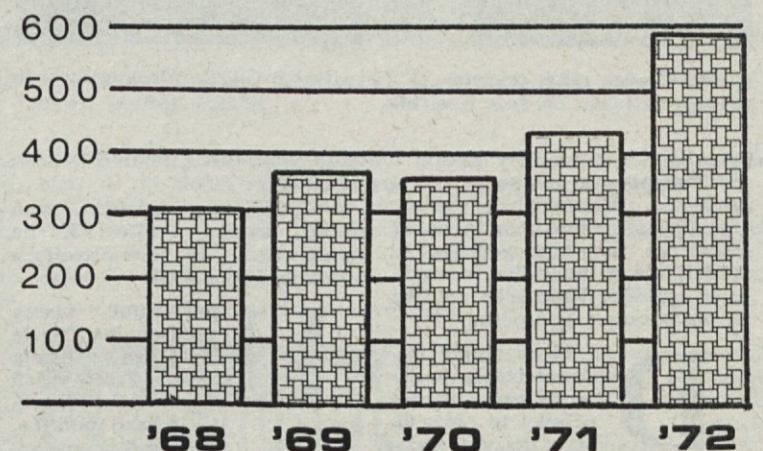
V sklad skupne porabe smo razporedili 11.350.000 din. Tolikšna vsota je potrebna predvsem zato, da pokrijemo sredstva, ki smo jih v preteklem letu porabili iz tekočega dohodka ter sredstva, ki smo jih z gospodarskim načrtom 1973 planirali kot izdatke sklada skupne porabe. V preteklem letu smo porabili 10.003.000 sredstev sklada skupne porabe, in sicer:

oročena sredstva za stanovanja	1.897.000 din
posojila za individualne gradnje	2.067.000 din
nakup ležišč v samskem domu na Trati	1.500.000 din
blokovska gradnja	196.000 din
štipendije in posojila za študij	369.000 din
stroški izobraževanja	232.000 din
enkratne nagrade s prispevki	201.000 din
dotacije delavski restavraciji	1.961.000 din
dotacije raznim organizacijam	465.000 din
ostalo	1.115.000 din

E) V poslovni sklad

sredstva ter za odplačilo dolgoročnih kreditov. Na osnovi sklepa delavskih svetov o sprejetju zaključnega računa se pripravljajo re-balans gospodarskega načrta za leto 1973, ki ga bo potrebno uskladiti tudi z obvezami, ki so nastale po novi pariteti dinarja.

Celotni dohodek v mio din

Konec meseca marca bo izšlo poslovno poročilo, iz katerega bodo detaljno razvidni vsi podatki o gospodarjenju ter o vseh doseženih rezultatih podjetja. Zaradi previsokih stroškov tiskanja bo izšlo v omejenem številu. Prejeli ga bodo vsi vodje enot oziroma delovnih skupin. Priporočamo vam, da ga pregledate, preberete, saj boste v njem našli številne odgovore in pojasnila v zvezi z gospodarjenjem v preteklem letu.

Vinko Perčič

(Nadaljevanje s 1. strani)
 Indeks doseganja plana proizvodnje je v TAP 104,5, vendar pa je dejanski porast storilnosti 10 odstotkov, kajti gornja proizvodnja je bila dosežena v 260 dneh, ker je bilo v drugem polletju ukinjeno nadurno delo v prostih sobotah. Tako je tovarna avtopnevmatike izdelala poprečno 60,9 ton izdelkov dnevno, medtem ko je bila poprečna dnevna proizvodnja v letu 1971 55,6 ton.

Takšen porast proizvodnje smo dosegli zaradi tega, ker so se skrajšali vulkanizacijski časi in ker smo bolje izkoristili kapacitete. Ob tem je potrebno omeniti,

da bi bil rezultat boljši, če ne bi bilo premalo delavcev, predvsem v poletnih mesecih.

Tovarna tehničnih izdelkov je prav tako dosegla visok indeks fizičnega obsega proizvodnje: 112,4, kar je odraz bolj intenzivnega izkoriščanja kapacitet, prestrukturiranja asortimenta z ozirom na težnjo optimalnega doseganja akumulacije. Na povečanje produktivnosti je vplivala tudi sprememba v tehnologiji (umetno usnje, proizvodnja novih izdelkov, poliuretanska lepila ipd.).

Za ilustracijo vam dajemo pregled dosežene proizvodnje za preteklih pet let:

	1968	1969	1970	1971	1972
ton	16.772	21.541	22.850	24.815	27.099
ton poprečno na zaposl.	8.270	8.304	8.367	8.978	9.426
indeks ton na zaposlenega	100	100,4	101,2	108,6	114,0

Iz gornjega pregleda je razvidno, da smo povečali storilnost (merjeno: tone na zaposlenega) poprečno za 4,4 % letno. V primerjavi s panogo (merjeno: proizvodnja v tonah) znaša delež SA-VE 25,3 %, kar je dobra četrtina celotne proizvodnje panoge in smo

na prvem mestu. Delež Borova, ki je drugi največji proizvajalec v panogi, znaša 2,2 %. Zanimiva je primerjava proizvodnje pnevmatike (vključno velopnevmatike) s proizvodnjo gumeno-tehnične blaga, ki je razvidna iz naslednje tabele:

	pnevmatika		tehnični izdelki	
	Sava %	panoga %	Sava %	panoga %
1970	75,7	51,3	24,3	48,7
1971	74,5	56,3	25,5	43,7
1972	73,7	56,9	26,3	43,1

Kot je razvidno iz gornjega pregleda, delež proizvodnje pnevmatike v SAVI v primerjavi s panogo pada, medtem ko delež proizvodnje tehničnih izdelkov raste. V prihodnjih letih, ko bo aktiviran projekt avtopnevmatike, pa bo gornja struktura kazala skokovito tendenco povečati proizvodnjo pnevmatike pri nas.

Prodaja

Plan prodaje smo presegli za 10,2 %, vrednost realizacije pa znaša 518 milijonov dinarjev. V pri-

merjavi z letom 1971 je realizacija večja za 120 milijonov dinarjev oziroma za 30 %. Tako visok odstotek povečanja ni odraz učinkovite prodaje, temveč v precejšnji meri povečanje cen našim izdelkom, in sicer: avto in velopnevmatika 10,7 % skozi celo leto 1972, prešani izdelki, profili in cevi v drugi polovici leta ter devalvacija dinarja v izvoznih cenah.

Iz naslednje tabele je razvidna izvršitev in struktura prodaje po posameznih prodajnih poteh: Neto realizacija v 000 din

	Plan 72	Doseženo	Indeks na plan	Struktura
prodaja na dom. trgu	352.204	399.052	113,3	76,9
trgovska mreža	56.406	65.402	115,9	12,6
izvoz	57.947	49.043	84,6	9,5
lastna poraba	4.174	5.048	120,9	1,0
skupaj	470.731	518.545	110,2	100

Pri prodaji v preteklem letu so bili glavna ovira nekateri naši kupci kot slabi plačniki. Zato je morala prodajna služba preusmeriti prodajo boljšim plačnikom.

Od skupne vrednosti prodanih izdelkov smo na zahodna tržišča izvozili za 2.801.000 \$ izdelkov, pri čemer smo povečali izvoz za 29 % v primerjavi z letom 1971, ko smo izvozili za 2.164.000 \$, vendar pa nismo dosegli planiranega izvoza, ki je bil predviden v znesku 3.027.000 \$. Glavni vzrok, da nismo dosegli planiranega izvoza v TAP so bile velike težave pri plasiranju izdelkov pnevmatike na zahodnonemški trg, kjer se pogoj prodaje zaostrujejo iz leta v leto (velika ponudba, nizke cene, neugodni plačilni roki, rabati itd.). Zato smo se v drugem polletju preorientirali na druga tržišča: Anglija, Danska, Avstrija, Norveška itd. Uspeh te preorientacije pa bo viden šele v letošnjem oziroma prihodnjem letu.

realizirala plana izvoza zaradi izvoza umetnega usnja za avtomobilsko industrijo, in to zaradi predpisov, ki vežejo uvoz avtomobilov v Jugoslavijo z izvozom sestavnih delov za avtomobile.

Po razlagi pristojnih organov umetno usnje ne spada v avtomobilске sestavne dele. Kljub večkratni urgenci na zvezni sekretariat za zunanjo trgovino, nam še ni uspelo umetnega usnja vključiti v listo izvoza artiklov, ki vežejo uvoz avtomobilov. Poleg tega so cene umetnega usnja zaradi zaščitnih carin na zahodnih tržiščih za ostale potrošnike previsoke.

Preko trgovske mreže smo prodali za 65.402.000 din izdelkov po maloprodajni ceni, tj. 15,9 % več kot po planu za leto 1972. Prodaja prek trgovske mreže je za nas zelo pomembna, ker ostane podjetju celotni dobiček, poleg tega pa hitreje obračamo finančna sredstva.

Skupna prodajna vrednost prodanih izdelkov in storitev v preteklih letih je naslednja:

	1968	1969	1970	1971	1972
prodaja v milijon din brez lastne porabe	192,3	288,4	327,5	394,2	513,4
indeks	100	150	170	205	267

Celotni dohodek — dohodek in njegova delitev

Celotni dohodek predstavlja doseženo neto prodajno vrednost prodanih izdelkov, prejete obresti od naših dolžnikov ter vse druge

izredne dohodke, ki smo jih dosegli v teku poslovanja.

Zaradi večje proizvodnje, prodaje in spremembe prodajnih cen nekaterim izdelkom med letom, je v primerjavi z letom 1971 tudi celotni dohodek večji za 155 milijonov din.

Celotni dohodek v preteklem obdobju se je gibal takole:

	1968	1969	1970	1971	1972
celotni dohodek v milijon din	308	373	368	428	583
indeks	100	121	119	139	189

A) Osebnih dohodki

V letu 1972 smo izplačali 109.744.000 dinarjev bruto osebnih dohodkov, kar je za 10 % več od planiranih. Glede na to, da je plan kadrov prekoračen za 0,8 % in da smo realizirali plan proizvodnje po direktnih stroških s 115,4 ter plan prodaje s 110,2 %, je prekoracitev planirane mase OD za 10 % utemeljena. V sistemu nagrajevanja je bil v preteklem letu izdelan tudi splošen predlog metodologije izračuna stimulacije delavcev pri pretežno strojnih delih. Cilj tega predloga je, da se možnost za doseganje norme na strojnih delih približajo možno. stim za doseganje norme pri ročnih delih.

Pri izplačevanju osebnih dohodkov moramo upoštevati določila samoupravnega sporazuma, po katerem smemo z ozirom na rezultate poslovanja izplačati 120.330 tisoč dinarjev. V ta znesek je všteti tudi dohodek za skupno porabo. Dejansko smo izplačali ob enem z dohodkom za skupno porabo (regres, družbena prehrana) 113.009.000 din ali za 7.321.000 din manj kot nam dovoljuje samoupravni sporazum. Z oziroma na to so nekatere skupine predlagale, da bi dodatno izplačali OD za leto 1972. Odgovor na to je bil že v Informatorju št. 17, kjer je bilo pojasnjeno, da so se z ozirom na splošno gospodarsko situacijo, predvsem pa zato, ker se bodo nekateri ukrepi za stabilizacijo gospodarstva začeli odražati šele v letošnjem letu, člani delavskih svetov odločili, da ne bi upoštevali predloga o dodatni delitvi OD.

Takšno mnenje se je izoblikovalo tudi zato, ker samoupravni sporazum ni edino merilo za izplačevanje OD, ker njegove višine ne predpisuje, ampak omejuje samo največje možno izplačilo. Pri interni delitvi pa moramo upoštevati še pravilnik o delitvi OD, dosežene poslovne uspehe in sprejete odločitve po gospodarskem načrtu za leto 1973.

B) Rezervni sklad

Po zaključnem računu smo razdelili v rezervni sklad 4.091.000 din ostanka dohodka. V ta sklad smo dolžni po zakonu razporediti 2 % od dosežnega dohodka.

Svečan sprejem novih članov ZK

15. marca popoldan se je približno sto članov Zveze komunistov Sava zbralo v sejni dvorani občinske skupščine Kranj. Bila je svečana podelitev članov ZK.

Ob tej priložnosti je sekretar Bojan Gogala dejal:

Danes je za vse nas pomemben dan. Pomemben za vas, ki vstopate v vrste ZK, in pomemben za nas, ker sprejemamo v našo sredo mlade ljudi, ki bodo postali bodoči nosilci idej in akcij ZK pri utrjevanju naše socialistične samoupravne družbene ureditve. ZK je partija, ki je imela in ki tudi mora imeti razredni značaj, zato je nujno, da usmerjamo naše akcije v kadrovanje neposrednih proizvajalcev. V savski organizaciji ZK se tega dobro zavedamo in rezultat tega je, da sprejemamo danes v ZK 42 novih članov, od tega 31 mladih delavcev. Tudi pri nadaljnjem kadrovanju nas mora voditi načelo, da bomo sprejemali le najboljše sodelavce, ki bodo s svojo osebnostjo in delom zagotavljali uresničevanje naše zahtevane poti.

Ne samo v ZK, tudi v ostalem našem družbenem in gospodarskem življenju je kadrovanje najboljših sodelavcev ena izmed osnov, če ne celo najosnovnejše za doseganje dobrih rezultatov, od katerih je utrjevanje samoupravnega sistema in socialistične družbene ureditve najpomembnejše. Moto: primeren človek na primerno mesto, mora biti vodilo pri kadrovske politiki, tako v ZK kot v ostalem samoupravnem družbenem in gospodarskem dogajanju. Primeren človek pa je tisti, ki ima poleg svojih strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje določenega dela tudi primeren moralno političen lik. Oboje je zagotovilo, da bo njegovo delo

za ustanovitev osnovnih TOZD kot res temeljne organizacije združenega dela na nivoju današnjih delovnih enot. Potrebno bo še mnogo dela in truda, ZK pa je tista, ki mora s svojimi člani na vseh nivojih zagotoviti akcije in rezultate.

Podjetje Sava, ki je eno izmed močnejših v kemijski in gumarski industriji Slovenije, je prav zdaj nosilec akcij za združevanje te industrije v večje skupnosti. Rezultat bi bil odprava razdrobljenosti slovenske kemične industrije, združenje človeških in materialnih moči, seveda z jasno postavljenimi razvojnimi programi o skupnih interesih. Tudi na tem področju morajo komunisti Sava prispevati dober del za realizacijo tega projekta. Le na ta način bomo našli v sklopu slovenske kemijske industrije svoje mesto. Skupni interesi pa so nabava, razvoj, prodaja, organizacija in kadrovska politika. Živimo v obdobju prizadevanj za stabilizacijo gospodarstva. Člani ZK moramo biti nosilci akcij in se vanje aktivno vključevati. ZK v Savi je bila že organizator akcije za stabilizacijo, saj smo se odločili za 10 % posojilo od OD za izboljšanje likvidnosti podjetja, vendar menim, da s tem še nismo izčrpali vseh možnosti. To je le del našega prispevka k splošnim naporom za stabilizacijo našega podjetja in sploh gospodarstva v republikli. Organizirati moramo nove akcije, katerih rezultati naj zmanjšajo vplive nelikvidnosti in devalvacije, ker bodo ti v letošnjem letu še posebno boleči za naše podjetje. Vse to povečuje odgovornost članov ZK na vo-

V oktobru lanskega leta smo ustanovili aktiv komunistov — neposrednih proizvajalcev. S svojim delom povečuje vpliv neposrednih proizvajalcev na program dela naše organizacije. Z današnjim sprejemanjem novih članov v ZK istočasno povečujemo tudi število članov aktiva in s tem vpliv na vsa samoupravna družbena in gospodarska dogajanja v Savi. V prihodnje bomo morali nuditi aktivu še več pomoči, da bo izpolnil svoj program in da se bo povsod na vseh področjih poznala prisotnost delavca komunista.

Komunisti Sava smo dolžni, da aktivno sodelujemo tudi v vseh družbenopolitičnih in samoupravnih organih in organizacijah širše teritorialne skupnosti, to je občine in republike. Posebno v okviru občine se moramo zavzemati za to, da se bo delo in življenje odvijalo po začrtanih programih, z dogovarjanjem, usklajevanjem dela vseh delovnih organizacij in delovnih ljudi. Z razčiščenimi programi, enotnimi in vsklajenimi stališči bomo izpolnili programe in dosegli dobre rezultate.

Ob koncu še enkrat o pomlajevanju ZK. Mislim, da je to edina in prava pot obnove naše partije. S sposobnimi, mladimi, novimi člani ZK bomo vnesli v naše vrste več poleta in vstrajnosti pri delu, pri premagovanju ovir in reševanju problemov. Kombinacija starejše premoščenosti in mladostnih ambicij in poleta je zagotovilo, da bo ZK v našem podjetju imela vlogo, ki jo mora imeti.

Tovariši in tovarišice, čestitam vam ob današnjem pomembnem dnevu ter vam želim veliko uspehov in dobro sodelovanje pri delu organizacije ZK v Savi.

Predsednik kadrovske komisije pri ZK Vinko Kepic in Bojan Gogala sta novosprejetim čestitala ter razdelila knjižna darila. V imenu občinskega komiteja konference ZK je novosprejetim čestital tudi Mihelič Stane, sekretar občinskega komiteja ZK in pri tem pohvalil aktivnost komunistov v Savi, ki skrbijo za dopolnjevanje svojih vrst.

J. S.

OD TU IN TAM

Človek je nemočen, da bi sam opravil veliko dejanje, delo.

»Spoštovani...!«
Člen statuta komunistične partije Čila:

»Spoštovati v svojem osebnem in družbenem življenju načela komunistične morale, skrbeti za pravilno vzgojo svojih otrok, biti primer v družini in dober tovariš svojim prijateljem na delovnem mestu in svojim sosedom.«

»Najtežji poklic je — biti človek.«

S seje delavskega sveta OSS

Obisk iz Egipta

Med dvodnevnim obiskom v Sloveniji je delegacija arabske socialistične unije Egipta obiskala tudi naše podjetje. Delegacijo je vodil podpredsednik ljudske skupščine Egipta dr. Gamel el Oteifi.

Predsednica delavskega sveta podjetja inž. Jurančičeva je gostom izrekla dobrodoščilo in jih seznanila z glavnimi značilnostmi podjetja. Vodja delegacije se je toplo zahvalil za informacije o tovarni in dodal, da so bili že prej dobro informirani o kolektivu, ki so ga imeli namen obiskati. »In ker veljate za enega vodilnih kolektivov na področju samoupravljanja, smo se želeli na kraju samem prepričati o tem,« je dejal dr. Oteifi.

Vprašanja, ki so jih postavljali gostje, so bila zelo zanimiva in včasih celo presenetljiva. Najprej so želeli izvedeti vse o našem samoupravljanju, delavskemu svetu, odborih in komisijah. S prav nič manjšim zanimanjem niso sledili razlagi o dohodku, osebnih dohodkih in načinu razdeljevanja dohodka. Tu so posebno pozornost posvetili točkovanju posameznih skupin delavcev glede na njihovo izobrazbo, fizični napor, pogoje dela in delovni staž. Zaradi že znane politične situacije, ki v Egiptu že nekaj časa traja, je razumljivo, da je bilo njihovo naslednje vprašanje namenjeno civilni zaščiti, njeni vlogi v podjetju in vseljudskem odporu. Na zastavljena vprašanja so dobili jasne in konkretne odgovore.

Med ogledom tovarne, ki je sledil razgovorom, so si gostje ogledali tudi moderno opremljeno gasilsko orodjarno in zaklionišče v našem podjetju.

Da so bili razgovori resnično zanimivi in prijateljski, nam zgovorno kaže že podatek, da so potekali kar uro in trideset minut dlje kot je bilo s protokolom predvideno. Lahko smo ponosni, da o našem samoupravljanju govorijo tudi zunaj meja naše domovine.

Janez Jereb

Poslovno poročilo na seji DS OSS

Zadnji dan februarja je bila seja DS OSS. Obravnavali so poslovno poročilo, ki je bilo že obravnavano v delovnih skupinah. Ugotovili so, da delovne skupine v sestavi OSS niso imele pripomb in so predlog delitve dohodka v celoti sprejele. Tov. Perčič je v zvezi s tem poudaril, da so bili poslovni rezultati preteklo leto dokaj ugodni in opozoril, da nas v tem letu čaka precej težje delo. Dvakratna devalvacija dinarja nas bo prizadela še sedaj. To pa zaradi tega, ker večino surovin uvažamo in smo zaloge, kupljene po starih cenah, že porabili. Kljub temu, da je bil obseg fizične proizvodnje povečan kar za 2114 ton in s tem tudi dohodek, pa ne bi smeli zanemariti varčevanja. Ena od delovnih skupin KS je DS OSS poslala vprašanja, s katerim sprašuje, kakšni so splošni stroški, kolikšna je njihova višina in kdo vse lahko vpliva na njihovo večjo ali manjšo porabo. Nadalje je bilo postavljeno vprašanje, koliko dohodka izgubimo s terjatvami obveznosti naših kupcev, kakšne so zakonske obveznosti, kam vse gre denar iz sklada skupne porabe. Se bi lahko naštevali. Tu gre predvsem za ugotovitev, da so se delavci začeli zavedati, da ne smejo dohodka pričakovati samo od večje storilnosti, ampak tudi o drugih spremljajočih dejavnikih. Prav tu se kaže prebujanje tako imenovane delavske kontrole, ki si sicer počasi, a vztrajno utira pot med ekonomske in samo-

upravne dejavnike. Iz razprave, ki je sledila, bi povzel dvoje konkretnih predlogov, ki so splošno znani, pa jih vseeno nismo uresničili. Vse več naših izdelkov bi morali prodajati v lastni trgovski mreži; s tem bi odpadli rabati, ki jih dajemo grosistu, vzporedno pa bi si tako zagotovili takojšnja gotovinska sredstva. Prav tako pa bi v večji meri morali prisluhniti potrebam trga in izdelovati tiste artikole, ki so na trgu iskani. Brez predskodkov bi lahko opustili del proizvodnje, pri kateri ni ekonomskega računa.

Člani DS OSS so nadalje razpravljali o predlogu za izgradnjo obrata za proizvodnjo umetnega usnja in o mnenjih delovnih skupin o tem predlogu. Ugotovili so, da so se delovne skupine odločile za graditev. Se enkrat je bila potrjena zrelost kolektiva, ki ne gleda samo na danes, ampak v prihodnost. Dokončne odločitve o gradnji še ni, ker so nam potrebni še nekateri krediti, vendar lahko z gotovostjo zatrdimo, da bo ta projekt kmalu zaživel.

Na koncu seje so člani DS OSS razpravljali še o prispevku za gradnjo nove zgradbe Ekonomske fakultete v Ljubljani. Ekonomska fakulteta dela od njene ustanovitve v istih prostorih kljub stalnemu naraščanju števila študentov. Delovni pogoji so skrajno neprijetni.

Zato se je Izvršni svet Slovenije odločil, da podpre predlog Ekonomske fakultete, da si zgradi nove prostore. Ker finančna sredstva, s katerimi le-ta razpolaga, ne zadoščajo, bo več kot 40 slovenskih podjetij podpisalo pogodbo o sofinanciranju. Finančno računovodska služba je predlagala, naj bi naše podjetje prispevalo 50.000 din, in sicer TAP 20.000, TTI 20.000 in OSS 10.000 din. DS OSS je soglašal z deležem, ki odpade na OSS.

In kaj naj zapišem za sklep? Vsekakor to, da je že čutili interese delovnih skupin in njihovo zrelost. Prav bi bilo, da bi na vsa zastavljena vprašanja dobile jasne in jedrnatne odgovore, le tako se bo vzpostavilo medsebojno zupanje.

Janez Jereb.

Tovariški stisk roke: sekretar ZK Sava Bojan Gogala (drugi z leve) in novosprejeti član ZK Jože Kosirnik.

opravljeno v duhu in v skladu z našo samoupravno socialistično ureditvijo. Koncentracije moči, llderstvo, tehnokratizem in ostali pojavi na področju vodenja in upravljanja so posledica nepravilne in zgrešene kadrovske politike na posameznem področju.

Da bi zagotovili dosledno izvajanje delavskih ustavnih dopolnil, to je, da vsak delavec sodeluje pri ustvarjanju in delitvi dohodka, je nujno, da ustvarimo tudi za to ustrezne pogoje. Z uveljavljanjem ustavnih dopolnil, to je z ustanavljanjem TOZD smo v Savi že napravili prvi korak. Smo ena izmed prvih organizacij na Gorenjskem, ki je ustanovila TOZD in podpisala samoupravni sporazum. To je šele začetek, končni cilj pa mora biti tak, kakršna je zahteva v naši ustavi. Naša naloga je, ustvariti pogoje

dilnih položajih v podjetju in samoupravi.

V zadnjem obdobju smo močno povečali vpliv ZK na samoupravno in organizacijsko področje dela v Savi.

Upoštevač pismo predsednika Tita in izvršnega biroja smo načrtno začeli upoštevati načela kadrovske politike. Razpisali smo vodilna delovna mesta v vseh TOZD, pred nami pa je še razpis za vsa vodstvena delovna mesta. Pri tem bomo dosledno, kot že pri prejšnjem, upoštevali načela kadrovske politike, preverili moralno političen lik in strokovno znanje vsakega posameznika. Le tako natančno in dosledno delo pri izvajanju kadrovske politike je lahko garancija za uspešno delo naše organizacije in podjetja.

Naš razgovor – sekretarji oddelkov ZK TTI

Vsi, ki ste kakorkoli povezani z družbenopolitičnim delom v Savi ali pa ga spremljate, veste, da je bila skladno z reorganizacijo podjetja speljana tudi ustrezna organiziranost partijske, mladinske in sindikalne organizacije. Spremembe so nastale izključno z namenom, da se delovanje organizacij prilagodi ustreznim pogojem. Da je bila zamisel dobra, kažejo že prvi rezultati delovanja komunistov in mladine, medtem ko sindikat še nekoliko išče sebe.

Na drugem mestu v tej številki pišemo o dokaj obširnem, a realnem programu mladine v OSS, TAP, in TTI, v tem sestavku pa sem skušal v razgovoru s sekretarji zvedeti čim več o delu ZK TTI.

Podobne razgovore bomo pripravili tudi s sekretarjatom OSS in TAP.

Razgovor smo pripravili v uredništvu. Morda naj k uvodu pripišem še tole: Marsikdaj in marsikje skupine, organizacije ali posamezniki prizadevno in resno opravljajo svoje naloge, a žal ostane njihovo delo ob strani, če v tem delu ni tudi prizadevanj, da bi zato zvedeli vsi v našem kolektivu. Zato moram vsekakor priznati, da mi je pri tem razgovoru občutno pomagal sekretar ZK TTI, Vlado Lah, s katerim smo se dogovorili, da bodo v njihovi organizaciji skrbeli tudi za informiranje.

Vprašanje: Po konferenci ZK, ki je mnogo razprave namenila delovni disciplini, ste v izvajanju sklepov prišli najdlje v tovarni tehničnih izdelkov. Kako vam je to uspelo in kako skušate uresničiti te naloge oziroma kaj ste obravnavali na zadnjem sestanku osnovne organizacije ZK TTI?

Lah Vlado: Na prvi konferenci osnovne organizacije TTI, ki je imela le značaj konstituiranja, ni prišla do izraza kritičnost dela, tako da smo imeli na konferenci občutek, da je šlo na tem sestanku le za formalnosti. Ze na tem sestanku pa smo se dogovorili, da bomo na prihodnji konferenci ocenili situacijo in določili učinkovite ukrepe.

O tehnološki in delovni disciplini imamo dosti jasna načela. Kaj ob tem pomeni partijska disciplina, kako jo opredeljujete oziroma konkretizirate?

Lah: Dogovorili smo se, da bomo naše delo prenesli preko svetov OE do delovnih skupin, ki bodo tekoče ugotovljale nepravilnosti v zvezi z disciplino.

Tudi v OSS z disciplino ni vse v najlepšem redu. Komunisti tehničnih izdelkov ste se najresneje lotili nediscipline. Mislim, da bi moralo to veljati za slehernega člana kolektiva.

Lah: Ko bomo stanje uredili doma, bomo šli na nivo podjetja in od komiteja zahtevali, da začne učinkovito reševati ta pojav, tako da bodo akcijo čutili enakovredno v vseh enotah.

Kaj menite o tem, kar je povedal tov. Lah, po oddelkih, katerih sekretarji ste?

Ravnikar: Partija ne sme biti osamljena v uveljavljanju delovne discipline. Discipline pa se bodo morali držati tudi v drugih oddelkih. Dosti lažje bi se dalo reševati te probleme, če bi bili vsi izmenski delovodje komunisti. Disciplino bi tako lažje in povsod enako reševali. Tako pa se dogaja, da en izmenski nedisciplino dopušča, drugi pa ne, zaradi česar pride do nezadovoljstva, očitkov neenakopravnosti in kritik delavcev, največkrat na račun izmenskega.

Gre zato, da operativna vloga partije ni priporočljiva. Komunisti se kot živ organizem vživljamo in delujemo na »ozdravljenje« z zgledom. Če bi bili še izmenski delovodje komunisti, bi bilo lažje?

Ravnikar: V oddelku so še drugi komunisti, tako naj bi vsi, četudi niso na vidnejših delovnih mestih, zavzemali se za uresničitev teh ciljev.

Kako ste upoštevali te kriterije ob razpisu vodilnih delovnih mest?

da so bili na nekatera delovna mesta imenovani tudi nekateri, ki niso izpolnjevali vseh pogojev, vendar smo jih povedali, česa ne izpolnjujejo. Predlagali smo jim, da do naslednjega razpisa to popravijo.

Ste se s prizadetimi konkretno pogovarjali?

Valentar: Bil sem član komisije za pripravo predlogov vodilnih delovnih mest. O predlaganih kandidatih smo dobili samo pismena poročila, in to glede šolske izobrazbe in prakse. Mislim, da bi ta komisija morala vedeti o kandidatu precej več, vendar nam kadrovska služba tega ni posredovala. Na tej komisiji smo vsakega kandidata posebej obravnavali. Obravnave so običajno potekale brez prisotnosti kandidatov.

Kakšen procent vpliva je imela moralnopolitična ocena na izbor kandidata?

Lah: Pri izbiri kandidata smo upoštevali dvojni kriterij; to je strokovni del (šolska izobrazba) in moralnopolitični del z uspehi na sedanjih delovnih mestih. Oba kriterija smo obravnavali enakovredno.

Boste sedaj imeli nekaj vodij, ki ne ustrezajo? Jim boste pomagali, da bodo pričeli sodelovati pri tem programu?

Valentar: Skušali bomo vplivati nanje. Hujših odstopanj pa nimamo.

Antolin: Opozoril bi, kako pomembno je, da so vodje enot komunisti. Slej ko prej pride do določenih odstopov v odnosih, tako pa nam je pot do rešitve s tem otežkočena.

Razlike so očitne. Komunist mora biti najbolj human, pošten, delaven in prizadeven. Saj se te odlike med enim in drugim tudi dostikrat ujema. Vendar — oba enako prizadevno delata, en komunist, drugi ne, prvi bo napredoval, drugi pa, četudi ne bo imel ovir, ne bo napredoval. Res je, da smo v preteklosti prevečkrat spuščali naprej tiste, ki so samo politično delali, sedaj pa nekateri od teh mečejo slabo luč na vse.

kacijska razdrobljenost delovnih prostorov. Disciplina je zelo slaba. Večji problemi so z nedisciplino in zapuščanjem delovnih mest tistih, ki niso vezani na neposredno proizvodnjo in imajo boljše delovna mesta in gredo lahko mimo vratarja z različnimi službenimi izgovori, a se napotijo v mesto oziroma domov daleč pred 2. uro. Neposredni delavci pri strojih pa morajo počakati na delovnem mestu.

Na splošno se vsi ti opirajo na banalne izgovore. Tako se dogaja, da tudi predpostavljeni ne vedo, kje so njegovi delavci. Saj v lastni nediscipliniranosti tudi tega ne zahtevajo. Samo eden bi mogel iti mimo vratarja, ker je vendar vsak nekemu podrejen. Izvajanje discipline naj bi se začelo od vrha, kar bi dalo zgled.

Organizacija ZK je začela z novim načinom dela. Na partijskih sestankih smo govorili tudi o kvazi aktivistih in tistih ki na široko z vsjo revolucionarno vne- mo razlagajo in dopovedujejo, vendar te besede za nje ne veljajo. Kaj boste naredili v tej zvezi pri vas?

Perko: Stvari se kljub temu spreminjajo in vsaj del načrtov se tudi izvaja. V pogovorih s posamezniki svetujemo le tem po svojih nazorih, vendar so možnosti, da nekdo to sprejme, drugi pa ne.

Ravnikar: Človeku lahko dopoveduješ, vendar se za hrbtom obrne. Dokler ljudem ne bomo spravili v zavest disciplino, se bomo morali posluževati disciplinskih ukrepov. Delovni red mora biti v interesu nas vseh. Ponavadi so delavci, ki pridejo pred disciplinsko komisijo, slabi.

Lah: V sleherni sredini je del ljudi, ki se s takimi rešitvami ne strinja. Vendar je v današnjem trenutku pomembno, da je večina zdrava. Korak naprej pri tem je, da združimo to zdravo silo, ki bo tudi v praksi spoštovala red in disciplino. Če pa bo vodilni delavec, in to komunist, med tistimi, ki ne spoštujejo reda in če bo ta red

organizacijski poti vključile slehernega zaposlenega v skupini.

Mnogim prej povemo, koliko bodo zaslužili, kot kaj bodo delali. Prepričan sem, da predvsem strokovnjake, ki na novo prihajajo k nam, premalo opozorimo na to, da bomo zahtevali od njih tudi del njihove osebnosti na družbeno političnem področju; ne samo delovno tehnologijo, objektivno pričakujemo, da se bo ta delavec tudi politično udeleževal. Sele kasneje ugotovimo, da se za to plat življenja v podjetju ne bo zanimal. Kaj boste naredili v tem primeru?

Lah: Ob tem, ko takega človeka le namestimo na strokovni in odgovorno delovno mesto, mu jasno predstavimo tudi tisti del nalog, ki jih mora opraviti in osnovna delovna naloga je tudi disciplina.

Človekovo prepričanje je zelo pomembno, saj bodo sicer učinki njegovega dela nepričljivi, slabši, in nepodprti. Dejanski učinek njegovega dela je lahko tudi za polovico manjši od sodelavca — komunist. Mislim da vse preveč govorimo o disciplini, premalo pa o izvrševanju nalog. Če bodo delo organizirali sposobni vodje, bo to potekalo veliko boljše, in ne bi bilo toliko govora o disciplini. Tako pa bomo o disciplini govorili, dokler ne bomo imeli nalog in meja določenih, do kam segajo dolžnosti in pravice enega in drugega delavca.

Lah: Disciplina je bistvena za dobro delo. Ko smo govorili o reorganizaciji, smo vedeli, da bo treba reševati organizacijo dela, kot sestavni del organizacije pa je tudi disciplina.

Povejte, kakšen način dela ima ZK TTI?

Lah: V TTI smo se organizirali tako, da vse naloge in probleme, ki prihajajo od kjerkoli, predvsem pa iz političnega aktiva, obravnavamo v ožjem političnem aktivu, ki presodi, ali naj o tem neposredno razpravlja politični aktiv TTI oziroma ustrezna DPO. Na političnem aktivu je podana uvodna informacija o dnevnem redu, po razpravi pa so sprejete naloge za vse svete OE, ki mora-

— Jože Perko, sekretar oddelka ZK umetno usnje

— Jože Antolin, sekretar oddelka ZK strok. službe

— Uroš Ravnikar, sekretar oddelka ZK cevi

— Stane Valentar, sekretar oddelka prešani izdelki

— Vlado Lah, sekretar ZK TTI

Lah: Disciplina mora biti začetek inšega dela. Vsak trenutek ugotavljamo, da se ne držimo reda. O partijski disciplini na konferenci nismo posebej govorili, saj smo komunisti prvi dolžni disciplino izvajati. Z disciplino in obnašanjem mora član ZK vplivati na druge in jim biti zgled.

Na zadnjem sestanku ste menda precej stvari konkretizirali?

Lah: Na tej konferenci smo konkretizirali sklepe in ocene razprav po oddelkih ter primerjali z oceno stanja v TTI in v celotnem podjetju. Obravnavali pa smo najprvo svoje, interne probleme, ki zadevajo disciplino. Toda to je oširno delo in ne moremo v kratkem času pričakovati velikih uspehov.

Kako boste v začetku skušali urediti stvari?

Antolin: Z vodjem, ki ni član ZK, je običajno težje sodelovati, ker tak vodja nima opore za svoje delo. Ta se največkrat pasivno obnaša do DPO in drugih organov upravljanja v podjetju. Pri izbiri vodilnih delovnih mest so po nekaterih oddelkih upoštevali moralno politične kvalifikacije, povsod pa ne.

Lah: Za izvedbo teh razpisov smo izvolili komisijo za pripravo in oceno predlogov. Ta komisija je imela nalogo, da da oceno moralno političnih kvalitiet posameznega kandidata, medtem ko je kadrovska služba dala predlog glede strokovne usposobljenosti kandidata za delovno mesto. Žal smo imeli pri tem velikokrat zvezane roke zaradi majhnega števila prijav. Pri izbiri pa nismo šli le preko partijske linije, ampak smo dali pomen tudi splošnim odnosom kandidata na dosedanjih delovnih mestih. Dopustili smo,

Perko: Komunist imamo za človeka, ki zaupa v našo družbo. S tem vemo, da bo deloval v delovnem okolju, ne samo, če je izvoljen v samoupravni organ, ampak tudi takrat, ko ne dela v teh organih. Komunist kot član samoupravnega organa se bo neprestano zavzemal za nove načine dela, ker ga same naloge vežejo, da je izvajalec dela. Tisti, ki ni član ZK, bo sicer delal npr. v DS, vendar, če mu ta način ne bo ugajal, bo v prvi mandatni dobi odpovedal in se ne bo več brigal za samoupravljanje. Član partije bo verjel, da so napake nujni spremljevalci vsakega razvoja, medtem ko se bo nekomunist v takem primeru obrnil proti sistemu.

Kaj boste ukrenili v tej zvezi v oddelku umetno usnje?

Perko: Popolna izvedba tega programa bo pri nas zelo težka. Največja ovira v obratu IV je lo-

kršil le nekajkrat, nima več pravice, da bi podrejenim ukazoval red, saj bo s tem korakom porušil zaupanje v svojo avtoriteto. Naša akcija bo potekala preko delovnih skupin, to pa bodo po

jo vse naloge realizirati v delovnih skupinah. O realizaciji pa se ožji politični aktiv informira v povratnem toku in tako spremlja realizacijo nalog.

J. Štular

v eni minuti

O optimizmu

Beseda optimizem pomeni vder pogled na svet in življenje, pomeni jasnoglednost. To je književna razlaga pojmov. med tem ko v življenju pomeni tudi veliko moč, marsikdaj in marsikje silno oporo pri razreševanju vsakdanjih težav.

Prav v tem trenutku, ko vlagamo velike napore za premagovanje vseh vrst težav — ekonomskih, socialnih do (ne)strpnih medsebojnih odnosov — bi bilo treba prav vsakomur od nas veliko optimizma. Ampak ne takega s slepim ravnanjem, temveč s prepričanostjo in popolnim zaupanjem vase.

— — —
Človek izvirno biva zaradi dela; med delom in zaradi njega se je iztrgal iz živalskega sveta, med delom in zaradi njega se druži z drugimi ljudmi in živi kot družbeni človek.

Problematika zaposlovanja

Kar precej nas je — četudi je tritisočl Savčan samovoljno zapustil delo pri nas. Pomanjkanju delavcev je kriva tudi precejšnja fluktuacija.

V preteklem letu se je v podjetju zaposlilo kar 585 novih delavcev, to pa pomeni eno petino od zaposlenih v začetku leta 1972. Na račun planskih zahtev pa smo jih od 585 zaposlili le 181, vse ostale pa zaradi fluktuacije.

Celotno gibanje zaposlenih v zadnjih dveh letih nam daje naslednji pregled:

slika 1

leto	začetno število zaposl.	nezaposl. po planu		nezaposl. na račun fluktuacije		skupno novozaposlenih		končno štev. zaposl. in % povečanje	
		štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
1971	2718	96	3,6	363	13,3	459	16,9	2814	3,6
1972	2814	181	6,4	405	14,4	585	20,8	2995	6,4
SKUPAJ		276	10,0	868	27,7	1044	37,7		10,0

Gibanje zaposlenih po TOZD v letu 1972 pa je naslednje:

slika 2

Zaposleni po:	Stanje 31.12.1972			Novozaposleni			Fluktuacije			% fluktuacij		
	TAP	ITI	OSS	TAP	ITI	OSS	TAP	ITI	OSS	TAP	ITI	OSS
strokovnih službah	91	175	912	2	9	129	2	10	158	0,3	0,7	13,2
proizvodnih OE	509	1208	-	132	132	-	205	208	-	23,0	11,0	-
vzdrževanje	42	58	-	1	-	-	2	-	-	0,2	-	-
	642	1441	912	135	141	129	209	218	158	23,5	11,7	13,2

Iz prvega pregleda je jasno razvidno, da je absolutno povečanje števila skupaj zaposlenih, ki znaša za obe leti le 10% na število zaposlenih, konec leta 1970 ni pretirano, če upoštevamo dejstvo, da smo v preteklih dveh letih povečali proizvodnjo za 4.280 ton ali za 18,5% v primerjavi z letom 1970. Večji skok v letu 1972 je posledica povečanja proizvodnje v avtopnevmatiki, delno pa je na to vplivala tudi reorganizacija podjetja po TOZD.

Ta pregled pa nam istočasno kaže, da smo morali na račun fluktuacije dodatno zaposliti v preteklih dveh letih kar 868 delavcev ali več kot 3-krat toliko kot na račun povečanja plana. Od teh 868 pa je za 2/3 ugotovljen subjektivni vzrok fluktuacije, t. j., da so odšli samovoljno, v poskusnem roku ali pa v odpovednem roku iz podjetja.

Iz drugega pregleda pa je razvidno, da je bila glede na številčno stanje TOZD največja fluktuacija v tovarni avtopnevmatike, ravno tako pa smo tudi tej tovarni morali preskrbeti največ novih delavcev.

V strokovnih službah pa je odpadla velika večina fluktuiranih delavcev na marketing — nakladalci, nabavno službo — razkladalci, servisno službo — dvoriščni in transportni delavci, in to od vseh 129 fluktuiranih 98 delavcev.

Fluktuacija zaposlenih postaja vedno večji problem in je v zadnjem letu preseгла že 14% vseh zaposlenih. Problem je toliko večji, ker istočasno ugotavljamo splošno pomanjkanje delavcev.

Zadnja analiza fluktuacija, ugotovljena v septembru 1971, ki je

bila v celoti objavljena v »Savi«, kaže, da so delavci odhajali v glavnem z delovnih mest, kot so: transportni delavec v TAP, nakladalec v marketingu, razkladalci v nabavni službi, opraševalec v valjarni, delavec pri izvlačenju jeter v cevarni... to pomeni s takih delovnih mest, ki niso mehanizirana, so fizično težja in relativno nizko ocenjena.

Nadalje analiza kaže, da je bila skoraj polovica vseh tistih, ki so fluktuirali v preteklem letu, zaposlena v podjetju največ šest mesecev. To kaže, da zapuščajo podjetje pretežno mlajši delavci po letih in stažu v podjetju.

Kljub temu, da podjetje posveča veliko skrb zaposlenim — socialno zdravstvena in tehnična zaščita so na dostojni višini osebni dohodki so med najvišjimi v občini, pa menimo, da je nujno posodobiti prej naštetih in podobna delovna mesta, t. j., uvesti mehanizacijo, jih modernizirati, le tako lahko realno pričakujemo manjši odliv delovne čile, povečanja produktivnosti in s tem dvig družbenega in osebnega standarda.

Naša prvenstvena naloga pri reševanju tega problema naj bo: »Storiti vse mogoče, da zadržimo že zaposlene v podjetju.« Naj nam ne bo žal denarja, ki ga namenimo vlagamo v izgradnjo stanovanj in izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev zaposlenih, ker se nam vsak tak dinar bogato obrestuje.

Upam, da sem v tem delu postavka uspel prikazati, kako je potekalo zaposlovanje, problem naraščajoče fluktuacije, s tem, da sem želel opozoriti na nekatere

ugotovitve in zaključke analize fluktuacije in v zvezi s tem na akcije, ki jih moramo izpeljati.

Menim, da je prav, če si nadalje ogledamo, kakšna je naša kvalifikacijska struktura po dejanski izobrazbi in v zvezi s tem naloge, ki so pred nami.

Kvalifikacijska struktura po dejanski izobrazbi do 8. razredov osn. šole

	1971	1972	razlika
NK	1509	1654	+ 145
PK	154	138	- 16
KV	537	556	+ 19
NS	167	176	+ 9
VKV	52	48	- 4
SS	228	251	+ 23
VIS	66	68	+ 2
VS	101	104	+ 3

Iz pregleda je razvidno, da smo bistveno povečali število nekvalificiranih delavcev in delavcev s srednjo izobrazbo. Novosprijete delavce smo pretežno ustrezno razporejali, istočasno pa smo posebej v proizvodnji že zaposlene delavce prerazporejali na zahtevnejša delovna mesta od njihove dejanske izobrazbe. S tem pa smo ponovno slabšali izobrazbeno strukturo zaposlenih na poklicnih delovnih mestih.

Za izboljšanje kvalifikacijske strukture zaposlenih bomo po petletnem gospodarskem načrtu zaposlili več delavcev s srednjo izobrazbo.

Tako stanje nam narekuje, da hitreje dvigamo splošni in strokovni izobrazbeni nivo vseh zaposlenih, še posebej pa proizvodnih delavcev, kjer imamo najbolj neugodno izobrazbeno strukturo. Le tako bomo dosegli še boljše delovne rezultate, ter se lažje in bolj strokovno vključevali v proces samoodločanja o rezultatih lastnega dela.

Nujnost dviganja splošnega izobrazbenega nivoja vseh zaposlenih nam narekujejo:

- pogoste spremembe tehnologije,
- predvideno modernizacijo tehnoloških postopkov,
- možnost aktivnega sodelovanja v upravljanju podjetja.

Pri tem imamo pred očmi dejstvo, da so delavci z višjo splošno izobrazbo lažje in hitreje prilagajajo spremembam v tehnologiji in aktivneje sodelujejo v vseh organih upravljanja. Kljub temu pa pri teh naših akcijah žal ne najdemo popolnega razumevanja pri zaposlenih. To pa predvsem zato, ker ne poznajo dovolj dejanskega stanja. Vsi za to potrebni programi so izdelani in izobraževalni center organizira akcije za dvig strokovnega in splošnega izobrazbenega nivoja zaposlenih, kljub temu pa pri tem ne naleti zmeraj na razumevanje s strani zaposlenih.

V kratkem bomo dali v razpravo predlog organizacijskega predpisa o sprejemanju, premeščanju in razporejanju delavcev. V tem predpisu je posebej obdelano poglavje kadrovske načela. O teh želimo sedaj posebej spregovoriti, ker se zavzemamo za takšna načela, ki bodo vzpodbudila in zainteresirala vsakega zaposlenega za pridobitev ustrezne kvalifikacije. Pri organiziranju izobraževanja pa bo organizator moral pretehtati, katere izmed oblik bo uporabil, da bodo najustreznejše glede na strokovno usposobljenost delavcev pridobljene s prakso. V teh načelih bodo jasno opredeljene možnosti in pota prerazporejanja in napredovanja slehernega zaposlenega Savčana, kakor tudi reševanje in status dela manj zmognih, ostarelih ali kako drugače v naši tovarni delavno prizadetih delavcev.

Doseči želimo, da bo vsakdo lahko vedel, kakšnim zahtevam mora ustrezati, če želi napredovati. Kdaj in na kakšna delovna mesta lahko s svojo izobrazbo, strokovno usposobljenostjo in de-

lovno izkušnostjo kandidira oz. kaj je dolžan storiti, preden si pridobi pogoje za razporeditev na zahtevnejše in odgovornejše delovno mesto.

Vodimo in vodili bomo še v nadalje enotno kadrovske politiko, ki bo vključevala vse navedene elemente in zagotavljala javnost pri kadrovanju.

Ob zaključku naj še podam kratko številčno prognozo glede na potrebe po zaposlitvi delavcev v letu 1973. Po planu kadra za letošnje leto bomo morali preskrbeti 340 delavcev in če računamo z istim procentom fluktuacije kot v lanskem letu, še dodati 410 delavcev, kar je skupno 750 novih delavcev ali ena četrtnina vseh zaposlenih.

Glede na takšno stanje pozivamo vse Savčane, da vsakdo prispeva svoj delež k zmanjšanju fluktuacije, tako da s svojim delom tovariškom in nesebično pomaga ter z zgledom pripomore, da se bo vsak novozaposleni delavec čimprej in uspešno vključil v naš kolektiv.

Jože Copek

Seminar za člane DS podjetja

Kot že nekaj let doslej je izobraževalni center tudi letos pripravil seminar za člane delavskega sveta podjetja in DS TOZD. Seminar je bil dva dni v Martuljku in v prvi skupini se ga je udeležilo petdeset Savčanov.

Ustrezno organizacijskim in vsebinskim spremembam dela samoupravnih organov je bila pripravljena tudi vsebina seminarja. Vsekakor je treba pohvaliti dobro tehnično in vsebinsko plat seminarja, saj je bilo ob vsakem predavanju precej časa namenjeno razpravam.

Predavali so v glavnem strokovni delavci Save, z velikim zanimanjem pa so udeleženci poslušali tudi tov. Mitjo Svaba z republiškega sveta Zveze sindikatov, in Jožeta Kavčiča, člana republiške konference SZDL.

Program seminarja je bil takle: — TOZD kot primarna organizacijska oblika združenega dela in samoupravljanja.

— Program organiziranja TOZD v Savi.

— Družbeno gospodarski položaj TOZD.

— Dohodek kot neodtujiva pravica TOZD,

— združevanja dela TOZD,

— združevanja sredstev TOZD.

— Organizacija samoupravljanja v TOZD:

— delavski sveti TOZD in OZD,

— kolektivni izvršilni organi,

— individualni izvršilni organi,

— delovne skupine,

— položaj delavca.

— Samoupravljanja skupnih zadev TOZD,

— organi upravljanja podjetja,

— način dela.

— Delavska kontrola.

— Pomen samoupravnega sporazumevanja.

— Značilnosti samoupravnega sporazuma.

— Informiranje kot pogoj samoupravljanja.

— Prilagoditev informiranja novim odnosom.

— Vloga družbenopolitičnih organizacij kot subjektov samoupravljanja.

— Delovanje SO, ZMS, ZK v TOZD.

Menim, da za vas, ki berete ta zapis, ne bi bilo toliko zanimivo, če bi obširneje opisoval posamezna predavanja, ki so jih poslušali na seminarju v Martuljku. Za mnenje, kaj jim je bilo najbolj všeč in kaj so pogrešali, sem raje povprašal tri udeležence.

MIRKO GASPIRC, brizganje avtozračnic

»Najbolj všeč mi je bilo predavanje o delu delovnih skupin. V delovni skupini res lahko vsakdo pove, kar ima povedati. Poznamo se med seboj. Mi smo se doslej sestali trikrat ter razpravljali o nekaterih predlogih. Povedali smo svoje mnenje, zahtevali pa smo

tudi nekaj dodatnih pojasnil in odgovorov, vendar je rok, do katerega naj bi nam odgovorili, že zavrnil potekel.«

Potem je sogovornik opozoril še, da bi bilo treba nočno delo drugače nagrajevati, da bi se mo-

Mirko Gaspiric

ral povišati najnižji OD. Oboje je že predlagal na sestanku delovne skupine.

»Na seminarju sem se počutil zelo dobro in zahvaljujem se predavateljem za prizadevnost.«

VIKTOR ČUFAR, vulkanizacija avtoplaščev

»Seminar je bil potreben, žal pa preveč obsežen. Najbolj všeč mi je bilo predavanje o organizaciji samoupravljanja in o informiranju. Menim, da bi bilo za nas vse zanimivo več pogovora o odnosih med TOZD in delovnimi skupinami. Naša delovna skupina se je doslej sestala trikrat, strokovnim službam smo poslali več vprašanj. Vseh odgovorov še nismo dobili.

Zdajle, ko govoriva o delovnih skupinah, naj opozorim še na tole: naši sestanki bi morali biti v ustreznem prostoru in ob drugi uri. Zdaj se sestajamo v prostoru, kjer je ropot, in pa uro pred koncem izmene, ko razporeženje za obravnavo pomembnih zadev ni več ustrezno. Mislim, da je včasih tudi časa premalo.

(Nadaljevanje na 7. strani)

Zbor mladih samoupravljalcev

kemične industrije, industrije nekovin in industrije gume v Kranju, 17. marca 1973

Na 26. seji predsedstva republiškega komiteja ZMS je bil sprejet sklep, da komisija za družbeno-ekonomske odnose pri RK ZMS izvede v mesecu marcu zbor mladih samoupravljalcev v industriji in rudarstvu.

Na zborih mladih samoupravljalcev s skupnim naslovom: Izvajanje ustavnih dopolnil v praksi, je sodelovalo 1800 delegatov iz 412 delovnih organizacij. Eden od nosilcev izvedbe zbora mladih samoupravljalcev je bila tudi naša mladinska organizacija, ki sicer 17. marca 1973 v Kranju v prostorih delavskega doma. Na tem zboru se je zbralo 132 delegatov iz 32 delovnih organizacij, ki so s svojimi referatami in diskusijami prispevali svoj delež za plodno delo zbora.

Na zboru so s pravnim, odgovornim odnosom govorili o stvarih, ki v posameznih delovnih

organizacijah vplivajo na neokretno in počasno uveljavljanje ustavnih dopolnil, spregovorilo se je tudi o sredinah, ki do danes še niso razumeli bistva ustavnih dopolnil in so kot taki krivci za njihovo neizvajanje.

Delegati so na zboru spregovorili še o tem, kako poteka uveljavljanje ustavnih dopolnil v posamezni delovni organizaciji, kakšna je vloga mladine pri tem, opozorili so na glavne dileme, ki nastajajo z ustanavljanjem TOZD, in na vprašanja, s katerimi se srečujejo mladinski aktivni v novih pogojih delovanja. Med drugim, ki je služil za delo komisije za zaključke, so si ostali delegati ogledali kratek kulturni program, ki ga je pripravila naša folklorna skupina. Po zaključkih, ki jih v celoti objavljamo, pa so se delegati preselili v dom JLA, kjer je bil spoznavni večer s plesom.

ZAKLJUČKI ZBORA MLADIH SAMOUPRAVLJAVCEV

Naloga ZMS pri uveljavljanju delavskih amandmajev

1. V temeljnih organizacijah združenega dela delavci na podlagi svojega dela neposredno urejajo svoja medsebojna razmerja in odločajo o ustvarjenem dohodku. Zato je nujno organizirati aktivne ZMS v TOZD. Postati morajo osnovne organizacije mladih v delovnih organizacijah. Povezujejo se v aktivne skupne organizacije, predvsem z namenom, da uveljavljajo in rešujejo tiste probleme in zadovoljuje tiste interese, ki jih je mogoče in smotno uveljavljati na tem nivoju.

2. Aktivom ZMS je potrebno zagotoviti čimvečjo kreativnost in avtentičnost izraza pri oblikovanju in realizaciji svojega programa dela. Zagotoviti jim je potrebno materialno osnovno in druge pogoje za aktivno delovanje. V odnosu do samoupravnih organov, družbenopolitičnih in drugih organizacij naj bo aktiv ZMS v TOZD samostojen.

3. Aktivnost mladih, organiziranih v aktivih ZMS v TOZD, naj bo usmerjena predvsem v uveljavljanje njihovih temeljnih interesov. V kar največji meri se mora približevati reševanju drobnih problemov posameznika in mu ustvarjati možnost za njihovo reševanje.

4. Za učinkovito delovanje aktivov ZMS v TOZD je potrebno njihovo skupno delovanje pri uveljavljanju skupnih najbolj izrazitih in značilnih problemov ter tistih problemov, ki so rešljivi le na nivoju celotne organizacije združenega dela. Dogovarjanje in sklepanje o pomembnih zadevah na nivoju skupne organizacije združenega dela pa nikakor ne sme zamenjati dogovarjanja in odločanja v aktivih ZMS v TOZD.

5. Organiziranju mladih delavcev v dislociranih obratih moramo posvečati prav posebno pozornost. Zato moramo organizirati mlade v teh sredinah v samostojen aktiv ZMS, ne glede na to, ali je ta obrat TOZD ali ne. Njihova aktivnost se mora odvijati v okviru delovanja aktivna ZMS v matični OZD, kakor tudi v povezovanju s krajem oz. občinsko organizacijo ZMS, v kateri ta aktiv deluje.

6. Za normalno delovanje ZMS v TOZD je nujno potrebno, da si ob oblikovanju novih statutov TOZD izborimo opredelitev takšne vloge ZMS, ki bo razpolagala z zadostnimi materialnimi in drugimi pogoji za svoje normalno delovanje in ki ji bo omogočala aktivno vlogo v samoupravnem dogovarjanju in odločanju.

7. Z organiziranjem mladih v TOZD, evidentiranjem perspektivnih kadrov in širokim usposabljanjem mladih delavcev se moramo aktivno vključiti v priprave na volitve v samoupravne organe in organe družbenih in političnih skupnosti, kjer si moramo izboriti čimveč mladih, sposobnih delavcev pri družbenem odločanju.

8. V naših prizadevanjih za čim kvalitetnejše in čimprejše uveljavljanje delavskih amandmajev se moramo povezati in vključevati v delo drugih družbeno-političnih organizacij, zlasti ZK in Zvezo sindikatov ter nenehno preverjati potek uveljavljanja in naš delež pri tem. Najnaprednejše in najsposobnejše mladince moramo usmerjati v članstvo ZK in si to zadati kot stalno obvezo pri našem delu.

9. Zavedajoč se dejstva, da se mladi vsestransko vključujemo v samoupravne organe, je nujno omogočiti vsestransko usposabljanje

Udeleženci zbora so z veliko pozornostjo spremljali informacije posameznih razpravljalcev.

in izobraževanje. Zlasti mladi na zboru samoupravljalcev v Kranju zahtevamo, da se aktivirajo vse izobraževalne institucije znotraj delovnih organizacij kakor tudi širše družbene skupnosti. Menimo, da je za znanje edino orožje v boju za krepitev samoupravnih odnosov na vseh ravneh.

10. Mnenja smo, da morajo tudi informativne službe odigrati svojo vlogo pri krepitevi samouprave. Informacije morajo biti jasne, tekoče in posredovane vsem članom kolektiva.

11. Glede na stabilizacijske ukrepe mora biti vsaka mladinska organizacija nosilec akcij za izboljšanje tehnološke in delovne discipline, akcije za izboljšanje kvalitete dela, za dvig produktivnosti, zmanjšanje stroškov in zavzemanje se moramo za uvajanje sodobnih organizacijskih metod v tehnološke procese.

Za komisijo
Mraz L.

Seminar za člane DS

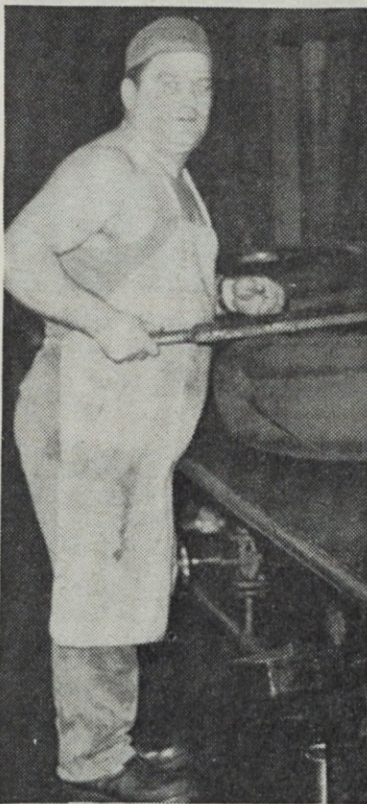
(Nadaljevanje s 6. strani)

Materiali, predlogi, poročila, ki jih dobivamo za razprave, prispe pogosto prekasno, prav pa bi bilo, če bi bil ob razpravah navzoč tudi kdo od avtorjev ali sestavljalcev. Le-ta bi nam lahko temeljiteje obrazložil vsebino.

Na vprašanje, kaj meni o informiranju, je tov. Prisljan dejal: »Za vsakogar, ki se zanima za dogajanja v podjetju, je sedanji obseg in vsebina informacij zadovoljiva. Toda očitno je, da se mnogi ne zanimajo. Toliko kot pri nas zve mo npr. iz Informatorja, ne objavljajo v nobeni delovni organizaciji. Mislim celo, da vsega ne bi smeli objavljati na tak način.«

Kaj pa delo delovnih skupin?

»Na večjih sestankih delovnih skupin sem razlagal gospodarski načrt. V glavnem so se delavci zanimali za čisto življenjska vprašanja npr. o družbenem standardu ipd. Manj pa je bilo zanimanja za gospodarjenje, za tisto, kar je v interesu nas vseh, delovne skupnosti, od koder lahko šele urejamo npr. družbeni standard ipd.«

Viktor Čufar

FRANCI PRISLAN, vodja operativne priprave proizvodnje, TAP

»Seminar je bil potreben. Nekateri teme poznam, marsikaj novega sem pa tudi zvedel. No, prav ob tem je očitno, da določene stvari še niso obdelane in smo več govorili, kako naj bi bilo.«

Najbolj všeč mi je bilo Babnikovo predavanje in pa tisto o delavski kontroli, čeprav o tem nisem vsega razumel.

Menim, da smo premalo govorili o gospodarjenju, kajti pretežno so bile na programu teme o samoupravljanju. Premalo smo govorili tudi, kaj bomo morali narediti, da bomo toliko in toliko imeli.«

Franci Prisljan

Gotovo bi bilo treba delovnim skupinam nameniti več pozornosti, jim pomagati pri delu. Saj so zato tudi organizirane, da v njih poteka neposredno samoupravljanje.

J. Stular

Gasilci vabijo

S to parolo se je pričel 43. letni občni zbor industrijskega gasilškega društva Sava. Občnemu zboru so prisostvovali predstavniki podjetja: glavni direktor Janez Beravs, Bruno Skumavec, Tone Božič, Rudj Nadiževac; iz občinske gasilske zveze Kranj: predsednik Franc Košnik in tajnik Stefe Janko; iz Zavoda za požarno varnost Sukeš Franc in zastopniki prostovoljnih gasilskih društev iz Stražišča, Brega ob Savi, Tekstilindusa itd.

Iz poročil predsednika, poveljnika, tajnika ter poklicnega gasilca je razvidno, kolikokrat se je pojavil rdeči petelin v podjetju. Mnogokrat tudi zaradi malomarnosti, zato bi bilo potrebno ugotoviti razmnožiti in jih poslati vsem vodjem oddelkov.

Članske vrste so se povečale za 33% v primerjavi s prejšnjim letom. Želeli so tudi, da bi ustanovili ženske desetine. Iz poročila poveljnika smo slišali, da so v letu 1972 dosegli na vseh tekmovanjih nadvse lepe uspehe, kar potrjuje dejstvo, da so članj savskega društva v odborih vseh gasilskih forumov, celo v gasilski zvezi Slovenije. Iz poročila poklicnega gasilca tov. Globočnika je bilo razvidno, da je posvečal vso skrb izobraževanju članov kolektiva o gasilstvu. Da je društvo doseglo take uspehe, gre zahvala organom upravljanja in upravi podjetja skupno z organizacijo ZK in sindikalno podružnico.

Da bi društvo lahko opravilo naloge, ki stoje pred njimi, so želeli, da bi dobil vsak gasilec edino strokovno revijo Gasilski vestnik.

Upamo, da se bo ta zadeva rešila ugodno!

Ivan Petrič

Ce otroka tepemo in trdimo, da to počnemo zato, da bi ga vzgojili, potem se sprenevedamo. Cilj smo si sicer zastavili visoko, vendar smo zanj izbrali napačno pot... Predvsem poskušajmo z vzgojo!

Človek izvirno biva zaradi dela; med delom in zaradi njega se je iztrgal iz živalskega sveta, med delom in zaradi njega se druži z drugimi ljudmi in živi kot družbeni človek.

Dopisujte

V

SAVO!

Zbor samoupravljalcev v Kranju

Kam na dopust?

Ceprav je zima komaj odstopila svoje mesto pomladi, se v tem letnem obdobju že pričnemo spravešvati, kje in kako bomo preživeli letošnji dopust. Seveda je možno stiti veliko. Lahko letujemo v hri- bih, lahko porabimo svoj dopust za razna domača opravila. Ker pa največ savčanov želi preživeti dopust nekje ob morju, smo se v kadrovske službi tokrat odločili, da vam pri vaši izbiri dopusta ob Jadranu nekoliko pomagamo. Za- prosili smo največje in najbolj znane turistične agencije, naj nam pošljejo svoje ponudbe za le- tovanje ob morju. Ponudbe naj vsebujejo vse važnejše podatke, tako da se bodo posamezniki laž- je odločili za kraj in čas letova- nja.

Ker upamo, da nam bodo posla- le odgovor vse agencije, bomo v vsaki številki do nastopa kolektiv- nega dopusta objavljali pod rub- riko »Kam na dopust« podatke o možnostih letovanja. Ker kadrovs- ka služba ne more prevzeti rizika, saj nimamo na voljo finančnih sredstev za plačevanje praznih — nezasedenih postelj, bodo morali interesi sami rezervirati pri turistični agenciji določeno število ležišč v objektih, kjer bodo leto- vali. V oddelku za socialno var- stvo in družbeni standard pa bo- ste lahko dobili na vpogled pros- pekte in kataloge. Kadrovska služba pa bo tudi letos tako kot prejšnje leto odkupila določeno število ležišč v počitniškem domu v Novigradu, kamor savčani zelo radi zahajajo na dopust. Ker pa bo število ležišč omejeno in vsi interesi ne bodo imeli možnosti za letovanje v Novigradu, se bodo morali odločiti za kakšen drug kraj ob morju. Ker bo razpis za letovanje v Novigradu šele v me- secu maju in bo objavljen v »In- formatorju«, se povrnimo k po- nudbam turističnih agencij.

Dokaj ugodno ponudbo smo pre- jeli od ene največjih turističnih agencij v Jugoslaviji Generalturi- sta iz Zagreba, ki ima svojo poslo- valnico tudi v Ljubljani. Ker po- nudba zajema veliko krajev ob morju, vam bomo v naši informa- ciji posredovali najbolj interesant- ne kraje, ki so znani po udobnih hotelih, dobri postrežbi, lepi oko- lici ter zmernih cenah.

Gume velikanke

Tovornjaki postajajo čedalje večji. V Ameriki so pričeli izdelo- vati 200-tonske tovornjake, ki ima- jo med drugim tudi največje gume na svetu. Vsaka guma tehta štiri tone in ima premer skoraj štiri metre.

Dan cvetličarjev — ne dan žena!

Pripravljenost mnogih mož, da bi ženi, materi, sestri... za osmi marec poklonili vsaj šopek rož — je ostala le pripravljenost, dobra volja. Najbrže še posebno tistih, ki dvakrat obrnejo vsak dinar.

Ob letošnjem osmeme marcu so se cvetličarji še posebno potrudili — s cenami, manj pa z iz- bíro.

Samo ene rožice, enega cveta v Kranju pred praznikom, posebno pa še na ta dan nisi dobil za manj kot 5 dinarjev. In samo ene rožice ne moreš nesti domov.

Torej je bil osmi marec čudovi- ta in enkratna priložnost, da se tudi pridelovalci cvetja in cvetlič- arne — stabilizirajo.

SAVA, glasilo delovne skup- nosti industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov izdaja uredniški odbor. Glasilo izhaja štirinajstredno, glavni in odgovorni urednik Jože Štular. Naslov uredni- štva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 22-521, interno 282. Tisk in kličjeji ČP Gorenjski tisk Kranj.

Hotelsko naselje Poreč — Plava in Zelena laguna

a) Bungalovi Špadiči

V bližini hotela Turist v Špadičih je moderno naselje bungalovov. Vsaka soba ima tuš, WC in je sodobno opremljena. Bungalovi so blizu morja, obkroženi so z bogatim zelenjem.

Cene polnega penziona:

— maj, oktober	46.— din na osebo
— junij, september	68.— din na osebo
— julij, avgust	92.— din na osebo
— razen od 7. 7. do 18. 8., ko je penzion	108.— din na osebo

b) Hotel Turist Špadiči

Hotel Turist je nov sodoben objekt, ki ima dvoposteljne sobe s toplo in hladno tekočo vodo ter etažnim tušem in WC-jem. Hotel ima lastno restavracijo, bazen z morsko vodo, teraso za ples in zaba- vo, teniška igrišča, mini golf in ostale športne objekte.

Cena polnega penziona:

— maj, oktober	46.— din na osebo
— junij, september	68.— din na osebo
— julij, avgust	105.— din na osebo

Zal smo se preveč navadili na dopust le poleti. Tedaj se že tako in tako veliko gibljemo, zato bi moral nekdo pričeti misliti na zimske počitnice.

c) Poreč — Zelena laguna

Na polotoku Zelena laguna, ki je porastel z borovim gozdom, se med številnimi hoteli nahaja tudi hotel »Lotos«. Hotel je sodobno opremljen, vsaka soba ima lastne sanitarije. V bližini hotela je znan športni center, kjer lahko vsak gost najde razvedrilo zase: smučanje na vodi, podvodni ribolov, tenis, košarka, odbojka, nogomet, jahanje itd.

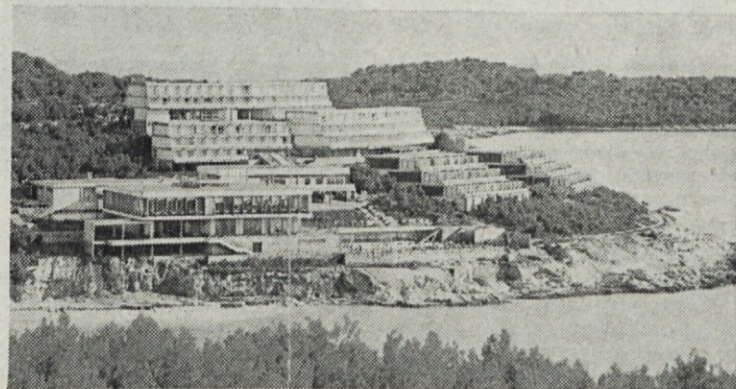
Cena polnega penziona:

— maj, oktober	50.— din na osebo
— junij, september	71.— din na osebo
— julij, avgust	98.— din na osebo
— razen od 7. 7. do 18. 8., ko stane	115.— din na osebo

Pula — Zlatne stijene

a) Hotel Complex

Hotelsko podjetje Zlatne stijene se nahaja na jugozahodni obali polotoka Veruda, okoli 3 km od Pule. Vse sobe so dvoposteljne, s hladno tekočo vodo, sanitarije in tuši so v etaži.

Načrti za naš počitniški dom so še vedno načrti.

Cene polnega penziona:

— junij, september	56.— din na osebo
— julij, avgust	72.— din na osebo

V istem naselju je tudi terasasto zgrajen hotel Splendid z največ- jim komfortom in veliko teraso, ter paviljoni Jadran, Istra itd. Vse sobe so dvoposteljne, tuš in WC sta v sobi.

Cene polnega penziona:

— junij, september	78.— din na osebo
— julij, avgust	96.— din na osebo

Kukljica — otok Ugljen

Zelo prijetne počitnice lahko preživite na otoku Ugljenu, 5 milj od Zadra, na enem od otokov Kornatskega arhipelaga. Na majhnem polotoku se v borovem gozdu nahaja naselje bungalov z dvo in tro- posteljnimi sobami, vsaka soba ima tuš, WC in balkon. Plaža je v neposredni bližini naselja, kjer je tudi centralna restavracija.

Cene polnega penziona:

— maj, oktober	48.— din na osebo
— junij, september	62.— din na osebo
— julij, avgust	98.— din na osebo

Barbat — otok Rab

Hotel Barbat

Mestece Barbat leži 5 km južno od Raba. Eden glavnih objektov je hotel Barbat, ki je ob sami plaži. Sobe so dvo in troposteljne, s hladno tekočo vodo in etažnim WC-jem.

Cene polnega penziona:

— maj, oktober	58.— din na osebo
— junij, september	69.— din na osebo
— julij, avgust	82.— din na osebo

Njivice — otok Krk

Hotel Beli Kamik

Ce želite preživeti svoj dopust v miru, se odločite za Njivice na otoku Krku. To je majhno ribiško naselje na zahodni obali otoka. Hotel Beli Kamik je v neposredni bližini morja in je obdan s pro- stranim gozdom. Hotel je nov, modern objekt z dvoposteljnimi soba- mi. Vsaka soba ima lastne sanitarije in kopalnico.

Cene polnega penziona:

— maj, oktober	62.— din na osebo
— junij, september	75.— din na osebo
— julij, avgust	95.— din na osebo

Selce pri Crikvenici

Privatni penzion Lisičar

Selce so znano letovišče v bližini Crikvenice. Tu lahko preživite svoj dopust v privatnem penzionu, oddaljenem od morja cca 250 m v neposredni bližini hotela Varaždin. Plaža je peščena, izredno ugod- na tudi za otroke, ker je voda plitva.

Cena polnega penziona:

— junij, september	77.— din na osebo
— julij, avgust	88.— din na osebo

Vseeno pa smo k letošnji prvi informaciji o možnostih za letovanje ob morju izbrali nekaj privlačnih slik.

Letovišče na Peljašču

Privatni penzion Bilčič

Na koncu polotoka Peljašca je prijetna ribiška vas Lovište, znana po privatnih penzionih, lepih naravnih plažah, dobri domači hrani, vinu itd. Zasebni penzion nudi namestitev in prehrano gostom v novo zgrajenem objektu, in to v dvo in troposteljnih sobah. Kopalnice in sanitarije so skupne v etažah. V Lovište se pripeljemo po jadranski magistrali do Zaostroga, nato pa s trajektom do Lovišta.

Cene polnega penziona:

— junij, julij, avgust, september	65.— din na osebo
-----------------------------------	-------------------

Ostali pogoji in navodila

Prijave za letovanje sprejema poslovalnica Generalturist v Ljublja- ni, Gosposvetska cesta št. 7, tel. 21-206, 21-908.

Zaželeno je, da delavci, ki nameravajo letovati v enem od omenje- nih krajev, rezervirajo sobe najkasneje do 1. maja 1973 in ob tem vplačajo 30 % akontacije od celotne cene letovanja, ostali znesek pa najkasneje 14 dni pred pričetkom letovanja. Ob dokončnem plačilu prejme gost napotnico za posamezno vrsto uslug.

Otroci do 7 let starosti na cene polnega penziona 30 % popusta. V Poreču znaša popust 50 % do 15. 6. in od 15. 9., v glavni sezoni pa je popust 20 %.

Ce letovanje odpoveste, zaračuna Generalturist 50.— din za manipu- lativne stroške. Stroški rezervacije pa znašajo 10.— din na osebo.

F. D.

Zdenka Jurančič

PISMO UREDNIŠTVU

GLASILA SAVA

Spoštovani urednik, prosim, če je mogoče dobiti od vas pojasnilo, ki bi ga marsikdo želel slišati oziroma prebrati.

Zimske športne igre SINDIKALNEGA PRVENSTVA V MOJSTRANI so končane. Končale so se seveda brez marsikaterega Savčana, ki ima vso pravico udeležbe na tem tekmovanju. Čeprav bi se marsikdo rad udeležil teh prijetnih tekem, ne vem, zakaj je prišlo do tega, da se jih ni, ali je informiranost kriva, ali je to maslo posameznikov. Za slednje bi rad vedel, ali sploh vedo, kaj pomeni sam naslov SINDIKALNE TEKME. Moje mnenje je, da kdor plačuje sindikalno članarino, tudi to lahko koristi.

Informiran sem toliko, da vam spoštovani urednik lahko točno povem, kako se glasi dopis, ki ga je dobil referent za šport. V dopisu točno piše, da se lahko prijavi vsak član kolektiva, če le zna osnovne veščine smučanja. Poudarjeno je tudi, naj se tekem v ČIM VEČJEM STEVILU UDELEŽIMO. Prosim vas, tov. urednik, da si tudi vi preberete dopis in se prepričate o tem. Ta dopis oz. vabilo boste dobili pri referentu za šport.

Zanimajo me neke stvari: že štiri leta delam v podjetju, pa še nisem zasledil, da bi se lahko prijavil za to tekmovanje. Ne samo jaz, temveč vsi, ki bi radi okusili ta lep in nadvse prijeten zimski šport. Ali smo prikrašani zaradi posameznikov ali kaj drugega, zato bi prosil, da mi (nam) odgovorite, da bomo v naslednjih letih vedeli, pri čem smo.

Razumem, da na gumijade ali na občinske tekme, kjer je treba res pokazati precej znanja in veščine grede tisti, ki se najbolje bore za uspeh Save. Ne razumem pa, da smo prikrašani mi, ki bi se radi vsaj na sindikalnem tekmovanju pomerili in prišli skupaj v stik z drugimi tovariši — športniki iz drugih podjetij. Informiran sem tudi, da se npr. Iskra, IBI, Planika in drugi množično udeležujejo teh tekem, ne vem pa, zakaj se ravno pri nas v SAVI temu izogibamo. Za vse to, spoštovani urednik, bi prosil odgovor, če je mogoče, že v naslednji številki Save.

Vladimir Marn

POJASNILO TOV. MARNU

V letih 1971 in 1972 sta izšla dva Informatorja v zvezi s smučarskim izletom in tekmovanjem. Vsak Informator je vseboval tudi prijavnico, s katero se je lahko vsak član našega kolektiva prijavil v smučarsko sekcijo Sava, in sicer kot smučar izletnik in kot tekmovalce.

Za smučarje tekmovalce smo izbrali take člane kolektiva, ki dobro obvladajo tehniko smučanja, s tem pa ni rečeno, da ne sprejemamo novih tekmovalcev.

Pripominjam pa, da se kot vodja smučarske sekcije čutim odgovornega za vsakega tekmovalca kljub temu, da vsak tekmuje na lastno odgovornost.

Prireditelji tekmovanj si seveda želijo čimvečjo udeležbo, saj ne odgovarjajo za morebitne poškodbe smučarjev, ki delno obvladajo tehniko smučanja.

Tov. Marn, kakor tudi ostali člani kolektiva, ki bi radi tekmovali, so imeli priložnost prijaviti se, če pa tega niso storili, ni to krivda oziroma »muha« posameznikov, temveč njihova malomarnost.

Če bi hotel vsakokrat obiti vse člane kolektiva in jih vabiti na smučanje, je to za mene izguba časa, ker je za to informacijska služba.

Na koncu naj še pripomnim, da ustnih prijav, kakor tudi posredovanj druge osebe ne sprejemam.

Za smučarsko sekcijo SAVA

Toplak Neljko

Več ali manj ste že vsi slišali ali brali, da je bil pred nedavnim v Kranju prvi zbor samoupravljalcev.

O tem in še na dvojce vprašan je odgovorila Zdenka Jurančič, predsednica delavskega sveta podjetja.

1. Kdo je bil pobudnik 1. zbora samoupravljalcev, ki je bil pred kratkim v Kranju?

Pobudniki prvega zbora samoupravljalcev v Kranju so bili skupščina občine in družbeno politične organizacije občine Kranj. Zbor samoupravljalcev je bil zamišljen kot začetek dogovaranja na delegatski osnovi, kot je to predvideno z novo ustavno ureditvijo.

2. Kaj je bilo najpomembnejše obravnavano na tem zborovanju?

Zbor je kot najpomembnejše obravnaval nekatere temeljne probleme gospodarstva in gospodarjenja v občini. Takšen način obravnavanja bo v bodoče lahko podlaga za skupne cilje gospodarskih in tudi drugih delovnih organizacij.

3. Ali je oziroma bo tak način razgovora samoupravljalcev stalna oblika dela?

Zbor samoupravljalcev v občini je zametek delegatskega predstavniškega organa, kot to predvideva nova ustava. Torej bo to vnaprej normalna in običajna oblika delovanja samoupravljalcev, le da bodo kasneje takšni zbori imeli okvirno določene pristojnosti in tudi odgovornost.

4. Kako vi, kot dolgoletna aktivna družbenopolitična delavka na splošno ocenjujete to zborovanje?

Menim, da zbor samoupravljalcev predstavlja nov način oziroma novo kvaliteto, kako obravnavati gospodarske probleme v občini. Delegacije nekaterih podjetij so na zboru predstavile uspehe in probleme svojih organizacij, kar bi lahko tudi v bodoče služilo kot podlaga za sprejemanje čisto konkretnih poslovno-političnih ali solidarnostnih odločitev. Mislim, da bi bilo to veliko bolje, kot da se koristne odločitve sprejemajo le v ozkih krogih skupin, komisij ali odborov.

5. Od reorganizacije podjetja — skupaj s poskusnim obdobjem — je minilo osem mesecev. Poleg nekaterih pomankljivosti so se pokazale predvsem pozitivne posledice neposrednega samoupravljanja. Kako se je po vašem mnenju savčan v splošnem vključil v to?

Savčani smo se v novo nastale oblike neposrednega samoupravnega odločanja sicer vključili, vendar še ne v tolikšni meri, kot bi bilo to možno in nujno. Sicer

pa vsaka nova stvar zahteva tudi svoj čas in lahko pričakujemo, da bo odziv v bodoče večji, če bodo te oblike neposrednega samoupravljanja obravnavale tudi najbolj neposredne interese vsakega člana delovne skupnosti.

6. In, če vzamemo, da so se pokazale tudi objektivne pomankljivosti, povejte prosim, kaj bi bilo potrebno boljše, drugače urediti, da bi čimveč slabosti odpravili?

Delovne skupine kot elementarna oblika samoupravljanja so v

Zdenka Jurančič

našem podjetju zaživele, potrebno pa bo še mnogo dela, da bodo na njihovih sestankih res obravnavana vsa in predvsem tista vprašanja, ki jih neposredno zadevajo. Poleg podatkov o realizaciji planov, stroških, kvaliteti in osebnih dohodkov v okviru tovarne in podjetja bi morale delovne skupine predvsem obravnavati podatke o izvrševanju plana, stroških, kvaliteti in OD v svoji lastni obračunski enoti. Tu so možnosti za ustvarjalno iniciativo in sprejemanje odločitev največje in prav ti podatki najbolj zadevajo neposredni interes vsakega člana delovne skupine, zato bo v bodoče potrebno pri pripravljanju takega gradiva tem stvarim posvetiti največ pozornosti.

J. Š.

odstopa industrija kot nosilna panoga razvoja v občini, ki je večino obravnavanih problemov začela uspešno reševati še pred leti.

3. Učinkovito odstranjevanje ovir na poti našega razvoja istočasno pomeni tudi stabilizacijo gospodarstva, ker mu daje osnove za hitrejši vzpon. Zavedati se moramo, da je realizacija smelo začrtane politike na področju šolstva, kulture, zdravstva in socialnega varstva bistveno odvisna od povečanja družbenega proizvoda v prihodnjih letih.

4. Sklenitev družbenega dogovora o izvajanju kadrovske politike se že vključuje v reševanje ključnih problemov, zato naj občinska skupščina, družbeno politične organizacije in organizacije združenega dela pospešijo njegov sprejem in potem nadzorujejo tudi njegov izvajanje.

5. Ker je pomanjkanje kadrov iz srednjih, višjih in visokih šol zelo pereče, naj se ustanovi iniciativni odbor za izgradnjo srednjih šol, dijaških domov in višjih šol.

6. Bodoči investicijski elaborat in kreditna politika banke morajo stremeti k doseganju večje produktivnosti, to je k zviševanju družbenega proizvoda na zaposlenega delavca. Večje investicijske naložbe naj samoupravljalci v bodoče obravnavajo v čim širšem krogu; pri tem morajo upoštevati tudi širše družbeno ekonomske interese.

Načrtovanje družbeno ekonomskega razvoja mora vsebovati tudi vlaganja v kadre in v družbeni standard.

7. V kmetijstvu bomo morali zagotoviti večje povezovanje med pridelavo, predelavo in prodajo, ga intenzivirati in napraviti ekonomsko zanimivega. Z urbanistično politiko je treba varovati kmetijske površine.

8. Nizka stopnja integriranosti, slaba kadrovska zasedba in neustrezna rast predvsem terciarnega sektorja, komunale in manjše spremljajoče industrije zahtevajo odločnejše posege, da bi se tako stanje popravilo. Zato je treba družbeno politično oceniti delo odgovornih posameznikov, ki do sedaj niso delali v skladu z družbenimi cilji, politiko zveze komunistov in priporočili ter programi občinske skupščine.

9. Na področju družbenih dejavnosti je treba čimprej vzpostaviti tak sistem financiranja skupnih potreb, da bodo o nalogah in in programih razvoja ter o sredstvih za te namene vse bolj neposredno odločali delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in občani skupaj z delovnimi ljudmi, zaposlenimi v družbenih dejavnostih. Ključna vprašanja razvoja družbenih služb je treba reševati na način, kot je predlagan v gradivu.

10. Nove odgovorne naloge na področju usmerjanja razvoja nalogajo tudi občinski skupščini, da organizira ustrezne nove službe, ki bodo poleg iniciative sposobne dati tudi ekonomsko utemeljene predloge in pomagati slabše organiziranim organizacijam združenega dela z nasveti in analizami.

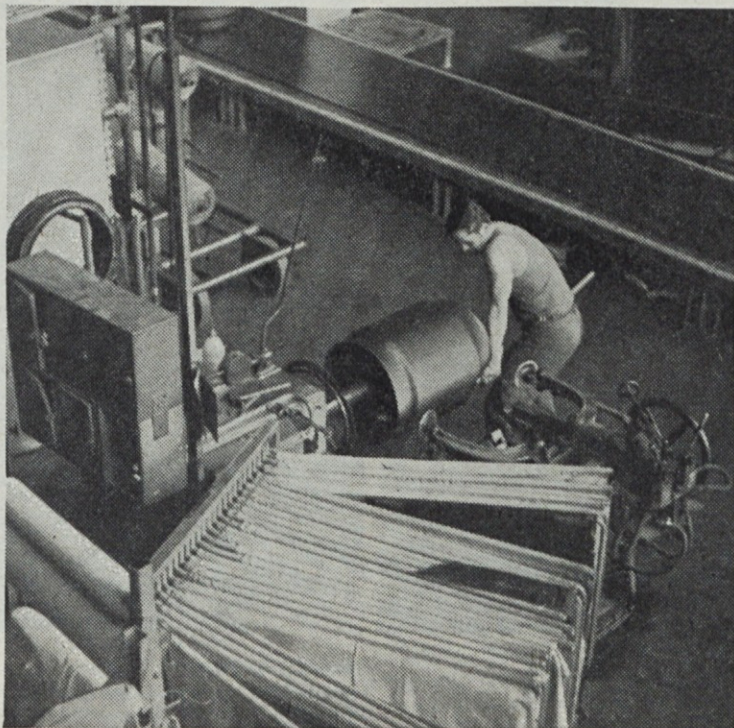
11. Vseh prizadevanj za stabilizacijo in preusmeritev gospodarstva ni moč realizirati v ozkih občinskih mejah. Tesneje se moramo povezovati z gospodarstvom v sosednjih družbeno političnih skupnostih, v republiki, v vsej državi in tudi izven nje.

Posebno pomembna je še nadaljnja usmeritev prodaje v izvoz, kjer smo sicer že dosegli dobre uspehe. Velikega pomena je iskanje in angažiranje tujega kapitala, s katerim naj bo povezana tudi najnovejša tehnologija in organizacija.

12. Pritegniti in zainteresirati je treba vse delovne ljudi za hitrejši družbeni ekonomski napredek in s tem tudi za rast osebnega standarda, kar mora biti pglavitna naloga vseh odgovornih subjektov v temeljnih organizacijah združenega dela, v samoupravnih interesnih skupnostih, družbeno politični skupnosti in družbeno političnih organizacijah.

Približati delovnemu človeku rezultate njegovega dela in mu omogočiti, da o njih samsotojno odloča, je pot, po kateri nas vodijo tudi ustavni amandmaji. Njihova dosledna realizacija tako v prvi kot tudi v drugi fazi bo predstavljala čvrsto osnovo za uspešno reševanje nakopičenih problemov.

13. Vsi bodoči družbeno politični in ekonomski dokumenti naj upoštevajo stališča in sklepe zbora samoupravljalcev, prav tako pa morajo ti sklepi predstavljati pravila ravnanja vseh odgovornih subjektov v občini.

Pnevmatiko izdelujemo na najmodernejših strojih

Ugotovitve in sklepi zbora samoupravljalcev

Iz gradiva, uvodnega poročila o ključnih problemih gospodarskega razvoja na področju družbenih služb v občini Kranj ter iz razprave delegatov na zboru samoupravljalcev je komisija pripravila dokončno besedilo zaključkov.

Poleg razgovora z Zdenko Jurančič objavljamo tudi ugotovitve in zaključke. Menimo namreč, da so pomembni prav za vsakogar od nas.

Ugotovitve in zaključki zbora samoupravljalcev občine Kranj z dne 24. 2. 1973.

1. Zbor samoupravljalcev je mnenja, da je odločno ugotavljanje in odpravljanje kritičnih problemov gospodarstva in družbenih služb kranjske občine trdna namera te družbenopolitične skupnosti, da svoj bodoči razvoj zavestno usmerja in vsklajuje.

Informiranje in angažiranje širokega kroga samoupravljalcev zagovarjata, da bodo ovire hitreje odstranili ter da bodo rešitve optimalne.

2. Ugotovljeni ključni problemi, kot so: kadri, stopnja integriranosti, investicije, se v večji meri nanašajo na preteklo petletno razdobje, na družbeni načrt do leta 1975 in na nekatere sektorje oziroma panoge gospodarstva.

Realizacija družbenega načrta v zadnjih dveh letih pa kaže, da bodo doseženi rezultati ugodnejši od načrtovanih. Pri tem izrazito

Predstav- ljamo vam

Športno in kulturno življenje v naši tovarni je zelo razgibano — in upravičeno lahko zapišem — tudi kvalitetno. Kar prelistajte nekaj števil našega glasila, pa se boste o tem lahko sami prepričali. Zasluge za to imajo mnogi: od organov upravljanja, vodilnih delavcev, družbeno-političnih organizacij, morda pa še največ zaradi posameznikov, prizadevnih, delovnih vodij posameznih skupin in seveda športnikov. Tudi precej sredstev, ki jih namenijo delavski sveti TOZD za šport, rekreacijo in kulturo, bistveno vpliva, da vsako leto več delavcev sodeluje v tej ali oni rekreacijski skupini.

Planinstvo

STANE ROTAR
delovodja valjarne
valjarna TTI
telefon 261

Šah

VID GAZVODA
asistent II, TPP
telefon 7-0004

Košarka

LADO MELINC
komercialist III
MS
TTI
telefon 5-25

Nogomet in balinanje

VULE CICMIL
pomočnik skladiščnika MS
OSS
telefon 5-10

Odbojka

SILVO GROZELJ
izmenski delovodja PA
TAP
telefon 210

Kegljanje

JANEZ ROBAR
organ. izobraževanje
KS-IC
OSS
telefon 299

Folklor

ZVONE GANTAR
tekoči kontrolor KK
TTI
telefon 237

Strelstvo

DOMINIK INŽ. POZENEL
vodja polzkusne postaje KK
TAP
telefon 203

Oktet Sava

JANKO BAJT
skladiščnik KS-DR
OSS
telefon 284

Rokomet m-ž

VOJISLAV MITROVIĆ
planer OPP
TTI
telefon 237

Namizni tenis

ANTON KORENJAK
tekoči kontrolor KK
TTI
telefon 237

Smučanje

NEŠKO TOPLAK
operativni kontrol. tehnolog II
TTI
telefon 237

Taborniki

AVGUST HORVAT
konfektorer potn. pnevm. KF
TAP
telefon 278

Plavanje

EDO MODIĆ
referent za šport
in rekreacijo KS
OSS
telefon 221

mladi sebi

Osnutek programa dela mladinskih organizacij po TOZD

Po dogovoru z vodstvom mladinske organizacije objavljamo v tej številki programe dela mladih vseh treh TOZD. Bralce opozarjamo, naj pozorneje ocenjujejo vsebino programov, manj pa dolžino sestavka.

TTI

1. Disciplinarnost (tehnološka in delovna)
2. Izobraževanje in kadrovska politika
3. Mladi in samoupravljanje
4. Mladi in ZK
5. Standard in rekreacija mladim
6. Mladi in informiranje

Disciplinarnost (tehnološka in delovna)

Vsem mladim naj bo poglobljeno vodilo pri delu izboljšanje tehnološke in delovne discipline. Mladi naj ne gledajo pasivno na nekatere tehnološke izboljšave v proizvodnji, temveč naj pri tem aktivno sodelujejo (mnenja — predlogi).

Stimuliranje mladim, ki pripomore k izboljšanju tehnološke discipline, naj bo v bodoče eno osnovnih načel za uveljavljanje tehnološke in delovne discipline mladim v TTI.

Uroš Ravnikar, predsednik mladim v TTI

Potrebno se je otresti mišljenja nekaterih posameznikov, ki so pasivni do vsega tega, češ, kaj bomo mi mladi. Zavedati se moramo, da je tretjina mladim v TTI in prav mi mladi lahko k temu veliko pripomoremo. Predvsem je treba drugače vrednotiti znanje in ustvarjalnost mladim.

Izobraževanje in kadrovska politika

Če hočemo ugotoviti, kakšne možnosti ima mladina, da bi se uveljavila v družbi, potem moramo pritruditi, da je prvi pogoj za to znanje. Tendence, ki se v zadnjem času kažejo glede možnosti zaposlovanja, brez dvoma potrjujejo to ugotovitev. Med zaposlenimi se zelo zmanjšuje število kvalificiranih delavcev in mladim, ki so končali srednje ali visoke šole, zvišuje pa se število polkvalificiranih in nekvalificiranih mladim delavcev, predvsem tistih iz drugih republik. Tu trčimo na problem izobraževanja in vzgoje mladim, ne pa na pomanjkanje števila delovnih mest, kot to včasih slišimo. Že samo podatek, da v Sloveniji 30% mladim ne konča osnovne šole, da imamo nerazvit oziroma premalo

razvit sistem šolanja, nam pove, da je stanje zelo kritično.

Pri kadrovanju mladim, ki naj MO predstavljajo v izvršilnih organih, v ZK ali v sami MO, se moramo zavzemati, da so ti mladi ljudje družbeno angažirani, da so priznani dobri delavci in da imajo moralno politične kvalitete.

Mladi in samoupravljanje

V praksi danes lahko opazimo dva docela nesprejemljiva pogleda, da je samoupravljanje posebna zgolj politična sfera, ki jo je potrebno upoštevati. Organizacija dela in operativne odločitve pa povsem nekaj drugega, od samoupravljanja ločena sfera, drugi pa so mnenja, da pomeni samoupravljanje pravico vsakogar, da ob vsakem času in o vsem odloča in se na vse spozna. To sta sicer dve skrajnosti, ki pa se še prevečkrat pojavljata. Samoupravljanje ne pomeni manj reda in manj odgovornosti, ampak prav nasprotno. Samoupravljanje ni le pravica, ampak tudi dolžnost.

Močno se je razvila praksa, da ljudje kritično ocenjujejo nekatere pojave, manj pa se je razvila tista praksa, da bi vsak posameznik za svoje ravnanje, postopke ali kritike moral nositi tudi vse posledice in individualno odgovornost pred celotnim kolektivom. Zato moramo biti prav mi mladi, ki se bomo borili proti vsem tem pojavom ter da bomo aktivno sodelovali pri uresničevanju in urejanju samoupravljanja v podjetju. Prav tako se moramo zavzemati, da se mladi bolje spoznajo s samoupravnimi določili v podjetju, s statutom, pravilnikom o delovnih dolžnostih in pravilnikom OD. Le tako bomo dosegli, da bo mladi človek v tovarni spoznal, kaj so njegove dolžnosti in pravice. Zato mora ZK v podjetju skupaj z drugimi družbeno političnimi organizacijami dosledno vztrajati in se konkretno angažirati pri uresničevanju samoupravljanja v podjetju.

Mladi in ZKJ

Mladina, združena v svoji organizaciji ZM, se mora stalno, učinkovito, demokratično, enakovredno in delovno povezati z ZK (ZS) ter se zavzemati za povezanost in akcijsko enotnost političnih sil v podjetju na osnovi enotnih idejnih izhodišč. Seveda pa bi bilo narobe, če se ob tem ne bi zavedali, da so posamezne politične organizacije samostojne (ZM) in da ima vsaka svoje objektivne posebnosti. V MO naj bodo prav mladi komunisti nosilci razprav in koordinatorji dela. K takšnemu delu in vlogi jih morata usmerjati tako ZM kot ZK. Saj je dolžnost vsakega mladega komuniste, da deluje v vrstah ZM. Se nadalje je potrebno iz vrst MO predlagati mlade za sprejem v ZK. Upoštevati pa moramo, da kriterij pri predlaganju ni in ne more in ne sme biti le aktivnost v ZM v ožjem smislu ali celo v njenem vodstvu. Ovrdenotiti je potrebno sleherno družbeno delo, predvsem pa delo na delovnem mestu, odnos do samoupravljanja in delež posameznika v njem.

Standard in rekreacija

Problem izboljšanja življenjskih pogojev mladim v naši delovni organizaciji naj bo tudi eden od temeljnih ciljev. Spoprijeti se moramo s stanovanjskim problemom mladim v TTI, ki je trenutno zelo pereč. Se zmerom veliko število mladim stanuje v privatnih sobah,

ki niso primerno urejene, za katere pa morajo plačevati visoke najemnine. Le tako bomo prepričali velik procent mladim, ki zapuščajo tovarno (fluktuacija) in se zaposlujejo v drugih tovarnah, kjer imajo prav za mlade ljudi svoje samske domove.

Vse premalo se zavedamo pomembnosti rekreacije. Veliko bo morala MO storiti prav na tem področju, ki je pravzaprav za nas mlade tako pomembno. Mogoče smo do sedaj vse preveč podpirali samo nekatere posameznike, ki so pod krinko množičnosti to izkoriščali za svoje osebne interese. Zato se je potrebno seznaniti z delom vseh športnih sekcij, ki delujejo v tovarni in pa še posebej na področju TTI.

Mladi in informiranje

Ni dobrega političnega dela brez kvalitetnega informiranja. Zato moramo temu vprašanju posvetiti veliko pozornost in pomembnost. Zavzemati se moramo, da bo informiranje po vseh OE temeljito, objektivno, pravočasno ter kvalitetno. To je nujen pogoj za kvalitetno delo naše MO. Vendar samo pogoj, ker informiranje ne sme in ne more biti samemu sebi namen še manj pa lahko nadomesti samo politično delo MO.

(Informiranost ni nikoli zadostna in še manj prevelika)

Uroš Ravnikar

TAP

V samoupravnih organih in organih sindikalne organizacije dela 30%, v ZK pa 40% mladim. Številčno smo sicer dobro zastopani, vendar pa ne znamo preko teh članov uveljaviti naših stališč.

V bodoče bomo delali po sklepih, ki jih je sprejela konferenca MO TAP ter po programu, ki ga bo pripravilo predsedstvo TAP na osnovi programov komisij pri centralnem predsedstvu. Program bo prilagojen razmeram v TAP (troizmensko delo, lokacija) in bo vseboval razen družbenopolitičnega dela tudi ostale oblike delovanja (šport, rekreacija...) tako, da bo lahko vsak posameznik v MO deloval na področju, ki mu najbolj ustreza. S takim načinom

Davorin Šeruga, predsednik mladim v TAP

dela bomo vključili v našo organizacijo večino mladim.

V zadnjem obdobju se v podjetju zaposluje vse več mladim delavcev iz drugih republik, kar včasih povzroča težave zaradi jezika, tako na delovnem mestu

kot na raznih sejah in v privatnem življenju. Poudariti moram, da se med sabo dobro razumemo ter da se vsi trudimo za še boljše in pristnejše sodelovanje. Naj navedem samo primer, ki ni in ne sme biti osamljen. Seji mladinskega aktiva je prisostvovalo tudi nekaj delavcev, ki so se nedavno zaposlili v tovarni in niso razumeli slovenskega jezika. Ker je bil sestanek med delovnim časom in je bil kratek, so se ostali prisotni strinjali, da bodo novim sodelavcem na delovnem mestu obrazložili pomen in namen sestanka.

Trudili se bomo, da bodo mladi v delovnih skupinah bolj aktivni in že v bazi reševali vprašanja, tako tista, ki so pomembna za mlade, kot ostala splošna.

Večina na novo izvoljenih članov konference, komisij in organov konference se je že na samem začetku resno lotila dela. Omeniti pa moram, da nekateri posamezniki ne izpolnjujejo danih nalog, tako da sta bila konferenca in predsedstvo mnenja, da se v primeru nadaljnje neaktivnosti te člane čimprej zamenja z novimi. V bodoče bomo zahtevali za predsedstvo MO TAP več materiala o pomembnih vprašanjih.

Mnenja sem, da bomo splošna vprašanja (osebni dohodki, medsebojni odnosi, kadrovanje...) lahko uspešno reševali le v sodelovanju z ostalimi družbeno političnimi organizacijami in da bo to sodelovanje v bodoče boljše in bolj plodno.

DAVORIN ŠERUGA

OSS

Dne 20. 2. 1973 je bila prva konferenca MO OZD OSS, na kateri smo se pogovarjali o delovanju mladinske organizacije v prejšnjih letih in kako naj dela naprej. Ugotovili smo, da je do se-

Silva Stremetski, predsednica mladim v OSS

daj naša MO delala v glavnem le v predsedstvu in še po nekaterih aktivih v proizvodnji, medtem ko aktivov v strokovnih službah sploh ni bilo. Izpustili smo tudi naše mlade na stari pošti in v trgovinah po Jugoslaviji. Slednji se ne bodo mogli aktivno vključevati v naše delo zaradi oddaljenosti, vendar jih bomo o našem delovanju redno obveščali. Konferenca se bo zavzemala za bolj aktivno delo na področjih, kot so: družbeno-politično, kulturno, športno in drugih. Pri tem bo poskušala aktivno vključevati v delo več mladim z visoko in višjo izobrazbo, saj so do sedaj delali mladi le s srednjo šolo in iz neposredne proizvodnje. Zavzemali se bomo, da se bo čim več mladim vključevalo v delo samoupravnih organov in drugih DPO, kot sta sindikat in ZK. Z obema se bomo morali povezati, saj bomo z njihovo pomočjo lažje izpeljali marsikatero nalogo, ki si jo bomo zadali. Organizirati bo treba več seminarjev in predavanj, na katerih bi se mladi idej-

no in družbeno politično izobraževali, saj smo ugotovili, da na tem področju izobrazba šepa in da je ta eden od osnovnih pogojev za uspešno delo mladinske organizacije. Želim, da bi se čim več mladim vključilo v naše vrste, da bi delo mladim res zaživel.

Silva Stremetski

PRVENSTVO SAVE V VELESALOMU NA VOGLU

Tudi v letošnjem letu so člani naše smučarske sekcije pod vodstvom zelo prizadevnega predsednika Nejka Toplaka pripravili dne 17. 3. z začetkom ob 11. uri že tradicionalno prvenstvo tovarne v veleslalomu. Člani sekcije Valenčič Andrej, Zdešar Milan, Pevc Lado in Toplak Nejko so zelo dobro trisirali tekmovalno progo. Lažjo in krajšo z desetimi vratci za člane nad 35 let in ženske, ter daljšo s 16 vratci za člane do 35. leta.

Organizacija tekme je bila na višini. Le začelo se je z enourno zamudo, to pa zaradi zelo slabega delovanja obeh sposojenih toki volkijev. Na tem mestu ne bi bilo slabo pripomniti, da bi morali ne samo za potrebe smučarjev, temveč tudi za strele nabaviti lastne radijske oddajnike.

Rezultati tekmovanja

Ženske — na štantu je bilo 10 tekmovalk

Pri ženskah je premočno zmagala Žagar Ema s časom 27,2, 2. Valenčič Ivanka 29,9, 3. Potrč Tamara 37,8, 4. Jenko Marta 46,6, 5. Zupan Rajka 1,01,4, 6. Aleš Ivanka 1,25,6.

Moški nad 35 let

1. Jeras Alojz 25,4, 2. Šuštaršič Viktor 25,8, 3. Bertonec Edo 26,6, 4. Druškovič Jurij 27,7, 5. Poženel Dominik 28,3, 6. Faganec Mirko 28,7, 7. Toplak Nejko 29,2, 8.—9. Pavec Franci 29,5, 8.—9. Oblak Franc 29,5.

Moški do 35 let

1. Meglič Ferdo 36,7, 2. Zajc Drago 37,0, 3. Valenčič Andrej 37,1, 4. Zupan Andrej 37,2, 5. Rupar Ivan 37,3, 6. Udrič Janez 39,8, 8.—9. Rozman Tone 41,0, 8.—9. Zupan Jože 41,0, 10. Modic Edo 41,1.

Skupno je tekmovalo 65 tekmovalcev.

Edo Modic

ŠAH

Mladi šahisti ne mirujejo. V petek, 16. februarja, ob 16. uri so se srečali s šahisti terenskega mladinskega aktiva iz Mavčič. Tekmovanje naj bi potekalo na šestih deskah, vendar so prišli samo trije predstavniki MA Mavčiče. Ker je bilo naših pet, smo jim enega posodili in igrali na štirih deskah po dve igri. Čeprav so bili mladi šahisti Mavčič dokaj dobri, smo jih premagali prepričljivo, in to s 7:1.

Rezultati:

Cadež Milan : Jeras Milan 1:1, Marko Janez : Jeras Srečko 2:0, Čufer Milan : Jurkovič Brane 2:0, Zorman Marjan : Jankovič Drago 2:0.

V petek smo bili gostitelji mi, v aprilu pa bomo igrali v Mavčičah, kjer predvidevajo tekmovalne na deseti deskah.

Čufer Milan

Taborniki

Zbrali smo se na sedmem letnem občnem zboru, da pregledamo uspehe in neuspehe našega dela v preteklem letu. S temi besedami je pričel svoje poročilo starešina taborniške čete ALBIN DROLC Avgust Horvat.

Ceprav je bilo naše delo neprijetno boljše kot prej, saj to jasno dokazujejo akcije in pohodi, naj naštejemo samo nekaj najpo-

membnejših: področno tekmovanje na Gorenjskem, kjer smo zasedli prvo mesto, športno srečanje petih kolektivov v Ljubljani z doseženim drugim mestom, turnir v malem nogometu, ki smo ga pripravili sami, razni pohodi, kot npr. na Veliko Poljano, in štiridnevno taborjenje v Fiesi ter kasneje tudi ob Kolpi in podobno. Z delom pa še vedno nismo

zadovoljni, saj menimo, da bi lahko dosegli še več. In potrudili se bomo, da naše zamisli uresničimo.

Več vzrokov je, zakaj nismo naredili vsega, kar smo nameravali. In prav je, da se spomnimo še teh, ter tako prikažemo tudi slabo stran našega delovanja, da bi kdo ne rekel: »Glej jih no, saj jim gre vse kot po maslu! To pa že ni res!« Eden izmed vzrokov je maloštevilnost naše čete oziroma nezainteresiranost članov kolektiva za naše delovanje. To je tudi eden glavnih razlogov, zaradi katerega se naša četa ne more udeleževati vseh akcij, ki jih predpiše taborniška zveza Slovenije. Udeleženci občnega zbora žele, da bi se v taborniško četo »Albin Drolc« vključilo čim več članov kolektiva, naj si bo starih ali pa mladih. Dodamo pa naj še, da se lahko naučite marsikaj koristnega, kot je orientacija, postavljanje šotorov, ravnjanje po topografskih znakih, čitanje raznih zemljevidov, pa tudi o prvi pomoči boste zvedeli precej.

Torej, ljubitelji narave, taborništva, pridružite se nam, veseli vas bomo, kajti narava je nam tabornikom drugi dom. Narava je vir neizčrpnih lepote, skrivnosti in prizorišče najlepših trenutkov, kar jih doživimo v času svojega taborniškega udejstvovanja. Vendar ni vsakomur dano, da spozna lepote narave, da opazi čudovite zakone, ki uravnavajo življenje v gozdu, v reki, na travniku. Narava je venomer lepa, naj bo to poleti, pozimi, ko pade jesenski dež ali piha pomladni veterc. Te lepote pa se je treba naučiti. Kjer za nešolano oko ni ničesar zanimivega, tam bo nekdo odkril čudovito svetlobo, zanimivo staro delbo, odsev vrhov v samotnem jezeru. Naravo je treba ljubiti, jo opazovati in se ob njenih pojavih učiti. Narava je nežna, pa tudi divja in neukrotljiva. Vsak intimen stik s naravo je novo, nepozabno doživetje.

Nas pa v letošnjem letu čaka veliko zanimivih akcij, pohodov, tekmovanj in taborjenj in še enkrat vabimo vse člane kolektiva in njihove svojce, da se nam pridružijo!

S taborniškimi pozdravi
S PRIRODO K NOVEMU
CLOVEKU Mira Cicmil

Savčani na Voglu

V prizadevanju, da se delavcem naše tovarne omogoči čimveč rekreacije po napornem delu, smo poleg plavanja omogočili tudi smučanje. Organizirali smo sobotne smučarske izlete na Vogel. Da bi se teh izletov udeležilo čimveč naših delavcev, smo sklenili, da za izlet prispevajo le približno polovico, t. j. 33,00 din, razliko pa krije naša delovna organizacija iz sklada skupne porabe. S tem je ta lep in zdrav zimski sport dostopen tudi tistim, ki si smučanja po normalno visokih cenah za žičnico in prevoz ne morejo privoščiti.

Prvi izlet na Vogel je bil v nedeljo, 11. marca. V lepem, sončnem dnevu se je izleta udeležilo 73 delavcev, od tega 17 iz TAP, 24 iz OSS in 32 iz TTI. Boljši smučarji so se spuščali kot za stavo, slabši bolj previdno, začetnike pa je učil in hrabil naš referent za rekreacijo.

Po uspelem prvem izletu se je drugega izleta, ki je bil 17. 3., udeležilo 144 delavcev, od tega 50 iz TAP, 74 iz OSS in 93 iz TTI. Tudi tokrat je bilo nebo brez oblaka in sonce nas je kar preveč ožgalo. Z Orlovih glav se nam je nudi čudovit pogled na mogočno, v snežno belino prekrito Triglavsko pogorje. Bil je to prav fantastičen kontrast vsakdanji mestni sivini. Tudi ta dan je vse prehitro minilo, pripeljali smo se v Kranj veseli, zagoreli v obraz in polni lepih vtisov na prijetno smuko ob srečanju z zasneženimi vrhovi naših gora. Edo Modic

Občni zbor ZB Sava

Kot vsako leto so tudi letos na občnem zboru Zveze borcev pregledali, kaj je bilo narejenega kar so se lani dogovorili. Občnega zbora so se udeležili skoraj vsi člani ZB, prišli pa so tudi predstavniki podjetja, družbeno političnih organizacij in organov upravljanja. Ker nam primanjkuje časa, smo se dogovorili, da za naslednjo številko glasila pripravimo popolnejšo informacijo. Želimo namreč, da bi vsi Savčani vedeli kaj in kako delajo naši tovariši — borci, kakšni problemi jih tarejo ter kaj si želijo.

Zahvala

Sodelavcem enote cevarna se prsrčno zahvaljujem za lepo darilo, ki ste mi ga poklonili ob odhodu v pokoj. Obenem se zahvaljujem tudi podjetju Sava za poklonjeno darilo in priznanje.

Florijan Bizaj

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem vodstvu oddelka klinasti jermenji ter DPO za obisk na domu in za darilo ob 8. marcu.

Blatnik Slavka

Zahvala

Najlepše se zahvaljujem za prav lepa darila, ki so mi jih ob odhodu v pokoj poklonili sodelavci delovne enote ročne konfekcije obr. III Vrhnika, ročna konfekcija obrat IV Kranj in gasilsko društvo Sava iz Kranja.

Obenem želim vsem članom delovnega kolektiva še nadaljnjih uspehov pri delu in medsebojnega razumevanja ter da bi tudi sami zdravi in veseli dočakali upokojitve.

Sonc Franc

Zahvala

Upokojeni gasilci in častni člani gasilskega društva Sava se prsrčno zahvaljujemo Savčanom za vabilo na vaš občni zbor in za prijetno počutje med vami.

Veseli smo vaših uspehov, ponosni na vašo požrtvovalnost in na vašo delavnost. Želimo vam tudi v prihodnje veliko uspehov!

Valentin Svete

Zahvala

Ob mnogo prerani in boleči izgubi našega sina, brata

Franca Trdina

se iskreno zahvaljujemo sindikalni organizaciji Sava, gasilcem in sodelavcem DE prešani izdelki za podarjeno cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči: mama, oče, sestra, brat

Kadrovska služba
— oddelek za zaposlovanje

Objavlja

prosta delovna mesta ČISTILK v OE cevarni, velopnevmatikarni in v službi informacijskih sistemov.

Pogoji:

— V prvi enoti je delo v dveh izmenah, v drugi in tretji pa le v popoldanski izmeni.

Zahteve:

— zdravstvena sposobnost in

— poskusno delo 30 dni.

Člane kolektiva naprošamo, v kolikor imajo znanca oziroma znanke, katere bi bile pripravljene se zaposliti na prosta delovna mesta, da nam to javijo, ali da se kandidatke osebno priglasijo do 6. aprila 1973 KS — oddelku za zaposlovanje.

Pisali so vam

Dragi Savčani!

Prejmite najprej tovariški pozdrav. Prosim vas, da mi pošljate časopis Sava, ker pogrešam vesti o naši tovarni. Sem v Leskovcu, kjer služim vojaški rok. Lepo pozdravljam kolektiv, posebno pa še potniško konfekcijo in jim želim mnogo uspehov v nadaljnjem delu.

Tovariški pozdrav

Sifrer Milan
V. P. 4217/4
16002 Leskovac

Dragi sodelavci!

Ker je minilo že dosti časa, se vam spet oglašam iz lepega mesta BiH iz Banja Luke.

Moram se vam zahvaliti za časopis Sava, ki ga redno dobivam. Mislim, da mi časopis prinaša veliko novosti iz tovarne in da ne bom imel prevelikih težav, ko bom spet začel delati, saj sem tekoče seznanjen s proizvodnjo v naši tovarni. Kmalu se bom vrnil med vas. Saj mi zdaj potekajo zadnji dnevi, tako da čakam le na obleko, ki mi jo bodo poslali od doma. Pozdravil bi tudi naše mlade šahiste, ki so se tako lepo izkazali. Pozdravljam sodelavce iz avtopnevmatikarne, posebno mojstra Marjana in vse sodelavce, ki delajo na dublirnem stroju.

Lep pozdrav in skoraj na snidenje

Ozmeč Stefan
V. P. 2240Š7
Banja Luka

Dragi sodelavci!

Oglašam se vam drugič iz Sombora, kjer služim vojaški rok. Zahvaljujem se vam za vaše glasilo, sedaj sem vsaj malo seznanjen z dogodki v kolektivu. Pozdravljam vse sodelavce v avtopnevmatikli, posebej pa delovodjo Dominka Cirila.

Lep pozdrav od vojaka

Rogljja Braneta
V. P. 1751
25002 Sombor

Taborniki taborniške čete ALBINA DROLCA na enem izmed številnih pohodov

Žagar Ema in Rupar Ivan — mladinska prvaka

Prvo mladinsko prvenstvo v vesleslalomu za Savčane je bilo 27. januarja 1973 v Begunjah na Gorenjskem. Progo je postavil nekdanji reprezentant in trener jugoslovanske reprezentance v alpskem smučanju Tinček Mulej. Proga je bila dolga okoli 1000 m in je imela 150 m višinske razlike in 27 vrtic.

Mladinke so progo prevozile enkrat, mladinci pa so se morali spustiti dvakrat. Proga je bila dokaj zahtevna, saj je bila trda in deloma poledenela, bilo je tudi premalo snega in tekmovalci so morali pokazati vse, če so hoteli doseči dober rezultat.

Prijavilo se je okrog 30 mladink in mladincev. Skupaj z mladinci so imeli tekme tudi tekmovalci, ki zastopajo našo tovarno na športnih igrah občinskega sindikalnega sveta ter na tekmah čevljarjev, usnarjev in gumarjev, ki so vsako leto. To je bil pregledni trening, na katerem je bil najboljši Zajc Drago pred Udirjem Janezom.

Prvo so štartale mladinke. Na progo je šla prva Jensko Marta in dosegla čas 3:08,0 min. Druga je štartala Valenčič Ivanka, ki je med vožnjo prehitela Jensko Marto in dosegla čas 1:48,2 min. Zadnja pa je štartala Žagar Ema in z dobrim časom 1:13,9 zasedla prvo mesto in naslov mladinske prvakinje.

Pri mladincih je bila borba bolj zagrizena in nejasna do konca. V prvem teku je bil najhitrejši Rupar Ivan s časom 0:52,4 min. tesno za njim pa je bil Valenčič Andrej 0:52,6 min, s tretjim časom pa je skozi cilj prismačal Meglič Ferdo 0:53,8 min. Ostali tekmovalci so zaostali za nekaj sekund za temi tremi. Zaradi majhnih razlik v časih je bila druga vožnja izredno razburljiva. Prvi izmed teh treh je šel na progo Meglič Ferdo in z izredno vožnjo dosegel čas 0:48,6 min., kar je skupaj s prvim tekom zneslo 1:42,4 min., in to je bil prvi orientacijski čas. Drugi pa se je med vratca pognal Rupar Ivan, ki je dosegel nekoliko slabši rezultat (0:49,6), kot Meglič, vendar je zadostovalo za prvo mesto, saj je bil v prvem teku precej boljši. Njegov skupni rezultat je 1:42,0 min. Kot zadnji pa je štartal Valenčič Andrej in s skupnim rezultatom 1:43,1 min. dosegel 3. mesto. Z devetimi sekundami zaostanka je bil četrti Zupan Jože. Toda tudi za 4 do 7 mesto je bila lepa borba, saj so bile razlike minimalne.

Razglasitev rezultatov in kosilo je bilo v gostišču pri Joževcu v Begunjah. Nagrade je razdelil predsednik mladinske organizacije Sava Mikoletič Ernest.

Rezultati:

Mladinke:		
1. Žagar Ema	1:13,9 min	
2. Valenčič Ivanka	1:48,2 min	
3. Jensko Marta	3:08,0 min	
Mladinci:		
1. Rupar Ivan	1:42,0 min	
2. Meglič Ferdo	1:42,4 min	
3. Valenčič Andrej	1:43,1 min	
4. Zupan Juže	1:52,6 min	
5. Smrekar Rado	1:53,3 min	
6. Pečenik Alojz	1:53,4 min	
7. Grm Alojz	1:53,6 min	
8. Mužina Milan	1:58,3 min	
9. Pipan Drago	2:05,7 min	
10. Horvat Avgust	2:42,4 min	
11. Vunšek Jože	3:12,6 min	
12. Kozina Mitja	3:21,2 min	

Marta Jensko

Ker so zgrešili vratca, so bili diskvalificirani: Jereb Ciril, Zapoltnik Slavko in Vreš Andrej.

Na koncu bi še omenil mladince in mladinke, ki so se prijavili na tekme, pa niso prišli in s tem pokazali, kako neodgovorni in nezreli so. Nihče ni javil, da ga ne bo, zato je vredno, da jih omenimo. To so bili: Turk Sonja, Rozman Marija, Stare Franc, Globočnik Janez, Darčič Darko, Pečjak Brane, Globočnik Ciril in Valentar Stane.

Valenčič Andrej